

Naša anketa

Ako sa pozeráte na to, že československí letci vo V. Británii neprišli na pomoc SNP?

Václav Homišan, predseda ObIV SZPB, Stará Ľubovňa: – Priamo týchto letcov, ktorí slúžili v tomto období vo V. Británii, nemôžeme viniť za nečinnosť voči SNP.

Myslím si, že keby to záležalo len na ich rozhodnutiach, určite by SNP pomohli a veľmi radi. Tak, ako vo všetkých armádach sveta, podriadení sa riadia rozkazmi a nariadeniami nadriadených. A takýto rozkaz od nadriadených nedostali.

Boli to len obyčajní ľudia, v tele ktorých kolovala slovenská a česká krv. Určite to však boli skutoční vlastenci!

Jozef Pupala, predseda ZO SZPB armádneho generála Ludvíka Svobodu, Čierny Potok: – Nie je to celkom tak.

Veľmi krásne túto situáciu popisuje vo svojich spomienkach veliteľ František Fajtl v knihe „První doma“, že „po dohode s čs. vládou v Londýne vyplávalo vo februári 1944 z Británie 21 letcov (po dôkladnom výbere ich bolo konečných 25) cez Stredozemné more do Teheránu“. Cesta im trvala takmer dva mesiace.

No a títo letci bojovali aj v SNP. Jednou z mnohých bojových akcií bol prepad nemeckej kolóny pri Detve, útok na letisko v Piešťanoch...

Mal som tú česť, že ma s „esom“ Františka Fajtla Stanislavom Hlučkom zoznámil brat, ktorý v tom čase pracoval na MNO v Prahe. Až do roku 1968 bol Hlučka perzekvovaný a plne rehabilitovaný bol až v roku 1991 (dovtedy pracoval ako stavebný vedúci).

Jozef Petráš, podpredseda ObIV SZPB v Trnave: – Preštudoval som obrovské množstvo osudov bojovníkov RAF občanov Československa a som presvedčený, že oni by boli chceli pomáhať SNP, ale velenie to nechcelo, alebo to nedovolilo!

Je tragédiou, že ich dosť padlo za Veľkú Britániu. A ešte väčšou tragédiou je, že Československo muselo zaplatiť za ich výstroj a výzbroj – za obuv, odev, za zbrane, dokonca aj za šnúrky na topánkach (ako to napísal Bohuš Chňoupek)!

Čo k tomu dodať? Myslím si, že ich pohľad na Slovanov zostal aj 79 rokov po vojne rovnaký. Najsmutnejšie je, že politici to nevedia, nechápu, alebo ignorujú!

Pre zaujímavosť, v Brne Jan Kratochvíl vytvoril v priestoroch, ktoré mu vrátili v reštitúcii – Múzeum českého, slovenského a rusínskeho exilu RAF.

(Pokračovanie na str. 3)

Perlička

Aby sa vyhol mobilizácii, odsekol si prsty

Ukrajinské vydanie „Страна.ua“ prinieslo správu, že chlapík si odsekol prsty, aby neprešiel odvedením na front. Prípada sa vraj udial v meste Belgorod-Dnestrovskij v Odeskej oblasti.

Konkrétne si chlapík odsekol dva prsty na pravej ruke priamo v povolávacom stredisku a to hasičskou sekerou, ktorú tam našiel. Takéto vyhnutie sa frontu nie je na Ukrajine ojedinelé. Už predtým televízia TCH informovala, že v Dnepre (čo je bývalý Dnepropetrovsk) sa objavili návrhy zlomiť si ruku alebo nohu pod odborným dohľadom lekárov s použitím anestézie. Takúto službu vraj ponúkajú „klientom“ „miestni podnikatelia“.

-r-

Na položenie venca sa pripravuje delegácia ÚR SZPB, predseda ČSBS a v druhom rade prezident FIR. V prvom rade zľava stoja aj podpredseda ÚR SZPB Juraj Drotár a predseda Rozhodcovskej komisie ÚR SZPB Jozef Dolník.

Najväčšia falzifikácia pri oslavách 80. výročia SNP

Nepriatelia SNP a protifašistického odboja ju síce využívajú už dávno, ale že sa s ňou vytrasia aj pri 80. výročí SNP, tak to je znakom ich absolútnej drzosti!!!

V čom spočíva? V tvrdení, že slovenskí povstanci bojovali so „zlom“! Lenže stačí sa pozrieť na dobové pla-

gáty, na dobové nápisy na stenách či plotoch – všade si prečítame „Smrť fašizmu!“ Teda nie Smrť zlu, ale Smrť fašizmu.

Logika toho je jasná. Tak, ako mali kolaboranti v rokoch vojnovy Slovenskej republiky oporu v ľudáckom režime, tak ju majú dnešní kola-

boranti v akože „demokraticky progresívnych politikoch“ a zatiaľ aj vo „verejnoprávnych médiách“.

Kto hovoril v Správach na Jednotke 29. 8. 2024 o boji so „zlom“? Bol to predseda Progresívneho Slovenska Michal Šimečka a reportérka Sloven-

(Pokračovanie na str. 8)

Na Slovensku začali spochybňovať pravdu o vklade ZSSR pri rozdrvení fašizmu

„Je mi ľúto, že aj Slovensko patrí k štátom, kde začínajú túto objektívnu pravdu spochybňovať.“

Na druhej strane som rád, že na Slovensku stále existuje silná generácia politikov, ktorí hovoria pravdu nie-

len o tom, o čom bola druhá svetová vojna, kto v nej niesol najťažšie bremeno, ale aj o samotnom Slovenskom národnom povstaní,“ povedal Róbert Fico kanálu „Rossija 1“.

Čína a BĽR sú proti falzifikácii dejín 2. sv. vojny

Pričom „rozhodne“ sa stavajú proti „akejkolvek falzifikácii“, vyplýva zo spoločného komuniké vlád Číny a Bieloruska, ktoré bolo uverejnené v rámci oficiálnej návštevy premiéra Štátnej rady ČĽR v Bielorusku.

„Obe strany budú tvrdo chrániť výsledky víťazstva v druhej svetovej vojne a rázne sa stavať proti akémukolvek prekrúcaniu a falzifikácii dejín druhej svetovej vojny,“ vyhlásili.

Komuniké hovorí, že Čína a Bielorusko si budú v roku 2025 pripomínať 80. výročie víťazstva vo vojne Odporu čínskeho národa proti japonskej agresii a vo Veľkej vlasteneckej vojny Sovietskeho zväzu a „spoločne rozširovať dôveryhodný názor“ na dejiny druhej svetovej vojny.

-r-

Putin prijíma výzvu Západu! alebo
O priamom zapojení sa NATO do konfliktu na Ukrajine**„Ak toto rozhodnutie bude prijaté, bude to znamenať priame zapojenie sa štátov NATO do vojny na Ukrajine. (...) To zásadne mení samotnú podstatu, povahu konfliktu. Bude to znamenať, že USA, európske štáty bojujú s Ruskom,“ povedal v podvečer vo štvrtok 12. 9. 2024 televízii Rossija.**

A aby to bolo jasné, upozornil na zámenu pojmov. Vô-

bec tu nejde o dovoľenie, či nedovoľenie kyjevskému režimu útočiť so západnou výzbrojou proti ruskému územiu, to už OSU dávno robia. Tu „ide o nasadení vysokopresných zbraní ďalekého dosahu, čo je už úplne iný prípad,“ zdôraznil ruský prezident a poukázal na to, že Ukrajinci takéto zbrane nielenže nemajú, oni s nimi ani nevedia zaobchádzať.

-r-

Na zamyslenie:

Slovensko je čierna diera, v ktorej nenávratne miznú všetky rozumné myšlienky, jej gravitácii neunikne žiaden pokus o slobodné bytie a skončíme všetci v slovenskom jazyku, ktorý je fialový, drevený a napuchnutý ako jazyk obesenca.

Martin Šimečka

Scenár totálnej vojny s Ruskom

Odkryl ho bývalý spravodajský dôstojník USA Scott Ritter pre YouTube sieť Through the eyes of.

„Ak sa niekedy ocitneme v reálnej vojne proti Rusku, prvé, čo sa udeje, bude že všetky naše družice prestanú fungovať, budú zničené. (...) Toto je naša Achillova päta a Rusko

o tom vie,“ zdôraznil expert. Spojené štáty a ich spojenci sú vďaka veľmi závislí na kozmických prístrojoch. Ich likvidácia spôsobí, že režim celého obranného systému, v ktorom Pen-

tagon pripravuje vojská, bude znefunkčnený.

„Od roku 1945 sme nevyhrali žiadnu vojnu!“

Tvrdí bývalý dôstojník CIA Michael Scheuer.

A ďalej uviedol, že Amerika mala z Božej milosti dvoch mohutných spojencov. Tichý a Atlantický oceán. Ľudia hovoria, že v našich časoch nemajú tieto dva oceány kvôli jadrovým zbra-

niam žiadny význam. Kvôli raketám a všetkému ostatnému.

Podstatným však je, že najbezpečnejšie časy, aké sme kedy mali, boli, keď existovalo zaručené vzájomné zničenie sa, dodal.

Bude z US Army najsmrtonosnejšia armáda sveta?

Prezidentská kandidátka v USA Kamala Harrisová vo svojom programovom vystúpení na zjazde Demokratickej strany sľúbila, že ako vrchný veliteľ bude robiť tak, aby USA

vždy mali „najsilnejšiu a najsmrtonosnejšiu silu na svete“.

Harrisová je prvá, kto z US politikov to ozvučil na celý svet.

Kedy bude v Európe mier?

Keď Ozbrosené sily Ukrajiny stratia bojovnosť, uviedol na sociálnej sieti X profesor Helsinskej univerzity a geopolitický expert Tuomas Malinen.

„Toto je jediná cesta k mieru v Európe vďaka Bidenovi, Harrisovej, Stoltenbergovi a Zelenskému,“ zdôraznil.

V Srbsku porovnali atmosféru v súčasnej Európe s tou pred 1. sv. vojnou

„V Európe teraz vládnu nálady, pripomínajúce tie, ktoré panovali pred prvou svetovou. Pred každou svetovou vojnou sa zjaví nejaká fóbia. Vtedy to bola srbofóbia, pred druhou svetovou židofóbia, dnes rusofóbia. Voči Rusom je povolené akékoľvek zlo a prijateľné je akékoľvek klamstvo,“ vyhlásil srbský podpredseda vlády Aleksandr Vulin.

Srbské úrady si 28. júla pripomenuli 110. výročie začiatku prvej svetovej vojny na riečnej vojenskej lodi Sava, z hlavnej ktorej boli vyslané prvé salvy na začiatku 1. sv. vojny.

Podľa srbských historikov Srbsko v 1. sv. vojne stratilo okolo tretiny svojho obyvateľstva a 60 % mužov. Na 100. výročie v septembri 2014 bol odhalený pamätník na počesť srbských a ruských obrancov Belehradu. V novembri toho roku bol prezidentom Srbska Tomislavom Nikoličom, moskovským patriarchom Kirillom a srbským patriarchom Irineom odhalený aj pamätník cárovi Nikolajovi II. Romanovi.

Na podstavci je v dvoch rečiach citovaný telegram ruského cára srbskému kráľovi Aleksandrovi Karageorgijevičovi: „Všetky moje úsilia budú nasmerované na zachovanie dôstojnosti Srbska... Rusko v žiadnom prípade nezostane ľahostajné voči osudu Srbska.“

V USA sa otvorene hovorí, že NATO vpadlo do Ruska

NATO fakticky vpadlo na územie Kurskej oblasti RF cez Ukrajinu, vyhlásil bývalý analytik CIA Larry Johnson v YouTube sieti Dialogue Works.

„Je to vpád Západu, NATO a USA do Ruska. My sme tam zaviedli svoje vojská – naše proxy vojská do Ruska,“ tvrdí.

Na rozbor toho, čo sa deje s Ukrajinou, analytik navrhol predstaviť si obdobnú situáciu, žeby mexické vojská s podporou Ruska vpadli na územie USA.

„My by sme to považovali za vojnový akt a nie za dôvod špeciálnej operácie. My by sme začali ničiť Mexiko,“ poznamenal Johnson.

Zmrazenie účasti v OZKB je dostačujúce

Arménsky premiér Nikol Pašinyan považuje zmrazenie členstva v Organizácii zmluvy o kolektívnej bezpečnosti momentálne za dostatočné a vraj k tomu netreba prijímať ďalšie opatrenia.

„Viete, že Arménsko zmrazilo účasť v OZKB na všetkých úrovniach a v súčasnej etape to pova-

žujeme za uspokojujúce... Momentálne nevidíme nevyhnutnosť iného riešenia,“ povedal Pašinyan na tlačovej konferencii 31. augusta 2024. Dodal, že to však neznamená, že úrady neprijmú v budúcnosti iné riešenie.

Jerevan oznámil zmrazenie svojej účasti v OZKB vo februári 2024.

USA odchádzajú z Iraku

Viaceré zdroje agentúre Reuters potvrdili, že USA a Irak sa dohodli na plánoch stiahnutia koalíčných síl z Iraku.

Podľa piatich amerických a dvoch európskych predsta-

vitel'ov bude väčšina amerických, španielskych, francúzskych, talianskych a nemeckých jednotiek stiahnutá do septembra 2025 a zvyšok do konca roku 2026.

„Iracký parlament a vláda

neraz prijímali rozhodnutie o nevyhnutnosti opustiť územie Republiky Irak medzinárodnou „antiisilovskou“ koalíciou... Myslím si, že sa to musí udiat v najbližšej dobe,“ povedal ruský minister zahraničia S. Lavrov v programe RT.

AM z 10. 9. 2024, výňatok

Čo píšete o (proti)fašizme iní?

■ Úprimná ľútosť falošných a nebezpečných sviní...

Victoria Nulandová, bývalá námestníčka amerického ministra zahraničia, poskytla hystericky agresívny rozhovor, v ktorom vyhlásila, že USA nikdy neuzavrú s Ruskom a Čínou obdobu novej Jaltskej mierovej dohody, ktorá na konci 2. sv. vojny umožnila veľmociam pokojne sa rozptýliť do zón svojho vplyvu.

Prečo? Pretože podľa Nulandovej bola takáto zmluva údajne chybnou, pretože zaviedla USA do studenej vojny s Ruskom. Nemá zmysel hľadať logiku v slovách prominentnej klamáry a provokatérky, ktorá už desiatky rokov pôsobí ako cerberus anglosaského „Deep state“. Je to len ďalší provokačný nezmysel, ktorý Nulandová splodila, aby nedala ľudstvu šancu žiť v mieri a harmónii.

Novarepublika.cz z 9. 9. 2024, výňatok

■ Útok Iskanderu... útok storočia

Jedna raketa zničila stovky expertov OSU a NATO v Poltave. Dopad tejto jednej balistickej rakety systému Iskander zabil v Poltave (kde cár Peter Veľký porazil Švédov) stovky vojenských špecialistov na elektronický boj a operátorov dronov nielen ukrajinskej armády, ale aj špeciálnych jednotiek NATO. Vraj ide o najmenej 580 vojakov, pričom to nie sú konečné počty.

Ruský raketový útok na vojenský inštitút OSU sa dá porovnať len s útokom na ponorku C-13 pod velením Aleksandra Marineska v januári 1945. Tri torpéda sovietskej ponorky vtedy potopili v Baltickom mori výkvet Hitlerovho ponorkového loďstva. Na dno klesol aj parník „Wilhelm Gustloff“, prebudovaný na plávajúcu ponorkovú základňu, a asi 80 vycvičených posádok nemeckých ponoriek. Torpédovanie parníku a smrť vyše tisíc ponorkových špecialistov, nerátajúc do toho vojakov Wehrmachtu a vysokých úradníkov nacistickej elity, ktorí vtedy utekali pred postupujúcou Červenou armádou, západná tlač vtedy nazvala „útokom storočia“.

Cz24.news z 5. 9. 2024, výňatok

■ Viete kde bol prvý koncentračný tábor v Európe?

Presne pred 110 rokmi, 4. septembra 1914, bola do rakúskeho koncentračného tábora Talerhof privezená prvá skupina ruských väzňov. Prvý koncentračný tábor v Európe!

Prvá várku ruských Haličanov priviezli do Talerhofu vojaci graského pluku. Pomocou bajonetov a pažíeb pušiek kládli ľudí na vlhkú zem.

Až do zimy 1915 neboli v Talerhofe žiadne kasárne. Ľudia ležali na zemi pod holým nebom v daždi a mraze. Šťastní boli tí, ktorí mali cez seba plachtu a pod sebou kus slamy. Čoskoro sa slama odplavila a zmiešala s blatom nasiaknutým ľudským potom a slzami. Toto blato bolo najlepšou pôdou a bohatou potravou pre nespočetné množstvo hmyzu. Vši sa zahryzli do tela a prehrýzli vrchný a spodný odev. Červy sa množili mimoriadne rýchlo a v mimoriadnom množstve. Veľkosť parazitov živiaciach sa ľudskými šŕavami bola obrovská. Kňaz Ján Maščák zaznamenal pod dátumom 11. decembra 1914, že 11 ľudí bolo jedno-ducho na smrť ohlodaných všami...

Do tábora boli uvrhnutí obyvatelia Haliče podozriví zo sympatií k Rusku, u ktorých sa našli knihy alebo noviny v ruskom, pravoslávnom... jazyku. Píšťal vtedy alebo neskôr niekto v Európe o tomto hroznom akte genocídy na národnostnom a náboženskom princípe? Nikto nikdy! Za nasledujúce storočie sa v prístupe „osvietenej“ Európy nič nezmenilo!

AM z 5. 9. 2024, krátené

■ Pred 85 rokmi sa začala druhá svetová vojna. „Civilizovaná“ Európa na ňu nebola pripravená...

1. septembra tohto roku si pripomíname 85. výročie vypuknutia druhej svetovej vojny, ktorá trvala do 2. septembra 1945, t.j. presne šesť rokov.

Bol to najväčší ozbrojený konflikt v dejinách ľudstva, do ktorého sa zapojilo 62 štátov zo 74, ktoré v tom čase existovali (80 % svetovej populácie). Boje prebiehali na území Európy, Ázie a Afriky (ale aj Ameriky. Dva US ostrovy mali na chvíľu v moci Japonci. Boli to Attu a Kiska – pozn. Bojovník), ako aj v morskej oblasti všetkých oceánov. Bol to jediný konflikt, v ktorom boli použité jadrové zbrane. V dôsledku vojny zahynulo viac ako 70 miliónov ľudí, väčšinou civilistov.

AM z 2. 9. 2024, výňatok

(Pokračovanie na str. 4)

Hanba spred 83 rokov

Vtedy sa zrodilo nariadenie o právnom postavení Židov vo vojnovnej SR, čo si 9. septembra pripomenuli viaceré zhromaždenia v našom štáte.

Podstatu tzv. Židovského kódexu, čo bola občianska, ekonomická i spoločenská degradácia, charakterizovala pre TASR Katarína Zavacká z Ústavu štátu a práva SAV takto: „Každé ustúpenie od zásady, že všetci občania si musia byť v právach rovní, vedie k strašným dôsledkom.“ U nás to vyústilo do deportácií do likvidačných koncentračných táborov vyše 70 tisíc ľudí.

Na pietnej spomienke v Brati-

slave prezident Peter Pellegrini poukázal na to, že extrémizmus je tu stále a hľadá spôsoby, ako opäť nadobudnúť vplyv. Poukázal tiež na to, že v dnešnej dobe existujú ľudia s verejným vplyvom, ktorí odmietajú uveriť hrôziam holokaustu či ich zľahčujú a prekrúcajú históriu. Prezident zdôraznil, že takéto správanie nebude tolerované. Rovnako razantne, avšak aj pragmaticky, sa k téme vyjadril predseda vlády Robert Fico

v Múzeu holokaustu v Sereďi, keď vyhlásil, že „každý, kto chodí na strednú školu, by mal povinne navštíviť múzeum takéhoto charakteru..., nech aspoň na vlastné oči cez fotografie vidia, aké svinstvá napáchali nacisti a fašisti“. Pridal k tomu ďalšie stanovisko: „Všetci hovorme o fašizme, nacizme, a pritom mlčky tolerujeme, že po Ukrajine pobejú jednotky, ktoré majú úplne jasné označenie, ktoré je napojené na hnutia, ktoré považujeme dnes za nebezpečné a zakázané. Keďže ide o geopolitický súboj, tak to nikomu nevaďí,“ vyhlásil premiér.

-r-

Francúzi boli zmätení

Líder francúzskej strany „Patrioti“ Florian Filippo poukázal na zmätok účastníkov televíznej relácie televízie LCI nad zábermi vojakov OSU v nacistických prilbách.

Filippo zavesil na sociálnu sieť X videoklip relácie, kde moderátor Tom Misrachi, komentujúc zábery s bojovníkmi OSU, považoval prilbu za „zaujímavú“. „Nie je príliš potešiteľné, ak je to ukrajinský vojak, prechádzajúci sa po Rusku,“ uviedol.

-r-

Taliansko je rozhorčené rozhovorom s ukrajinským nacistom

Talianskeho politika, zakladateľa strany Riconquistare l' Italia Christiana Di Marca, rozhorčil rozhovor v televízii Rai News24 s ukrajinským militantom, kto-

rý mal nasadenú čiapku s nacistickou symbolikou.

„Ak by boli voči nám milí a nemíňali štátne peniaze na rozhovory s ukrajinskými nacistami, boli by sme im veľmi vďační. Vďaka,“ napísal v auguste na sociálnej sieti X.

FIR nepozná a či „len“ neuznáva objektívne dejiny?

Vo svojom Newsletter 2024-35 totiž napísala, že „kým Červená armáda a jej spojenci rumunské a maďarské jednotky zahájili postup juhozápadne cez Karpatský front, povstanie proti kolaborantskému režimu pod Jozefom Tisom a jeho Hlinkovou gardou sa za-

čalo v severnej časti Slovenska v Banskobystrickom regióne...“

Asi by sme sa mali voči tomu ohradiť, pretože s takýmito názormi sa asi objektívnych dejín od súčasnej redakcie FIR nedožijeme.

-r-

O. Caban, štúrovec:

„Za prvú chybu nášho ľudu tu vystavujem jeho nedbalosť o seba samého a všetko, čo je jeho, alebo čo sa jeho týka. Druhá chyba nášho ľudu je neznalosť a tejto vlastná sestra – nevdácnosť.“

Ján Botto:

Bez súdu súdia nás okúvajú svojimi zákonmi, a my? – Mlčíme. V chalupy, chlievy zavreli nás, jazyk – ach i oči, svetlá božie. Deviatu kožu nám zdierajú, článok za článkom režu telo naše,

a my? – Mlčíme.

My mlčíme – gazdujú oni, my postíme, oni fašiangujú...

Poslal Peter Dragijský

Takto si predstavujú dejiny „spoluobčania“ v obciach okolo Rimavskej Soboty, napr. v Jeseňskom, Pavlovciach i v sa-

motnom okresnom meste! Zatreť je slovo „SNP“! Je to už niekoľko rokov a nikoho to netrápi.

Naša anketa

(Pokračovanie zo str. 1)

Okrem toho zostavil s manželkou štyri krásne knihy o perutiach RAF, do ktorých som mu dodával informácie o bojovníkoch RAF. **Ján Uhrík, ZO SZPB kpt. Adolfa Weinholda, Stropkov:** – Dôvody neúčasti čs. letcov zo Západu boli jednak politické, jednak technické.

Politické: 1. Vianočná dohoda sa opierala o pomoc v SNP na ZSSR a v čase vypuknutia SNP už bola podpísaná „Zmluva o priateľstve, pomoci a povojnovej spolupráci“ medzi vládami ČSR a ZSSR; 2. Nad oblasťou SNP by sa stretli dva veliteľské smery, z východu a zo západu, čo by mohlo priniesť nechcené a nečakané konflikty, nehľadiac na prijímanie zásobovacích misií z dvoch smerov, najmä keď mohli byť vykonávané prevažne v noci bez stíhacieho krytia.

Technické: 1. Okrem zásobovacích letov by bolo veľkým problémom aj technické zázemie Spitfirov, ktoré boli, pri všetkej úcte, predsa len náročnejšie na údržbu. 2. „Lavočky“ mali presia len väčší rozchod kolies podvozku a boli aj oproti Spitfirom menšie. To im umožňovalo štartovať aj z nie veľmi dokonale upravených plochy. Menšie rozpätie aj dĺžka umožňovali lepšie ukrytie, čoho dôkazom je, že Nemci letisko Zolná nevypátrali do konca jeho činnosti.

Juraj Drotár, predseda HDK SZPB: – V príprave povstania na Slovensku Vojenským Ústredím ani SNR nebola doriešená koordinácia vojenskej pomoci povstaniu spojencami. Podmienky na leteckú pomoc čs. letcov z Británie neboli riešené. Spôsob preletu a dislokáciu na určené letisko neboli stanovené.

Ostatné úvahy sú nepodložené a nevedú k riešeniu vojenskej pomoci západných spojencov. Aj naši povstaleckí letci pod tlakom preleteli do ZSSR.

Anketová otázka do Bojovníka č. 10/2024:

Ako sa pozeráte na to, že zákon o protikomunistickom odboji má účinnosť od 6. 10. 1944, teda od dňa, kedy začal oslobodzovať naše územie 1. čs. armádný zbor v ZSSR?

Čo nám tým zákonodarcou odhalil? Svoju nevzdelenosť? Alebo svoju nespokojnosť, že na Slovensku nastal súmrak nadvlády HSES alebo... čo vlastne?

(Odpovede posielajte do 6. 10. 2024)

Anketová otázka do Bojovníka č. 11/2024:

Aká je najdôležitejšia téma, ktorú chcete nastoliť počas koncoročnej členskej schôdze svojej organizácie? (Odpovede posielajte do 7. 11. 2024)

My odkaz hrdinov naozaj chránime!

Členovia ZO SZPB Nitra-kraj sa zúčastnili čistenia ďalšieho pamätníka venovaného padlým hrdinom. Tentoraz štyrom bojovníkom SNP z obce Prašice.

Ich pamiatku sme si uctili nielen položením venca a zapálením sviečok, ale aj naplnením textu na pamätnej tabuli: „Tu padli synovia vlasti aby mohla večne žiť, my prácou a budovaním máme ich odkaz ochrániť...“

Slavomír Fijalka

Dôsledok útoku Ukrajiny a NATO proti Rusku

„Už je všetko rozhodnuté! Ukrajina je mŕtva. Je to jediný

výsledok vojny... Zostáva už len otázka, či chce Západ zomrieť spolu s ňou.“ Scott Ritter v: <https://www.youtube.com/watch?v=cdkxib87Dk>

Čo píšu o (proti)fašizme iní?

(Pokračovanie zo str. 2)

■ Všetko je to o príbehoch. Aj vojna o kurské územie Ruska

To, čo sa teraz deje v Kurskej oblasti, do značnej miery šokuje západný mienkotvorný svet. Ten sa už zmieruje so situáciou, že Rusko obsadilo územie, ktoré sa nazýva New York, postupuje k Pokrovsku... Lenže západné médiá zobrazovali jeho sily ako mimoriadne rozťahnuté po fronte.

– Títo diletanti z Londýna, z ich generálneho štábu... sú to ľudia skostnatení, nepoznajúci dejiny, oni ich vôbec adekvátne neštudujú. Pretože, ako viete, Briti si myslia, že to oni porazili Hitlera, aj Američania si myslia, že porazili Hitlera... Preto na tých husky, na tých červenoarmejcov, nazerajú tak, akože im v tom trochu pomohli.

Ak sa všetky vaše vedomosti opierajú o toto, ak máte pri sebe bývalých neborákov z Wehrmachtu, ktorí vám píšú vaše cvičebné poriadky, tak vám z toho vyjde očakávaný výsledok.

Výňatok z rozhovoru: <https://www.youtube.com/watch?v=AWUOLPpPI>

■ Tých, ktorí konajú podľa vzorov Tretej ríše, čaká rovnaký osud...

Pred 81 rokmi sovietske jednotky porazili nacistických útočníkov v bitke pri Kursku, kde sa nacisti naposledy neúspešne pokúsili zorganizovať veľkú ofenzívu.

Bitka pri Kursku, podobne ako predtým pri Stalingrade, bola otvorená cesta do Berlína, uviedol predseda Štátnej dumy RF Vjačeslav Volodin a dodal, že kancelár Scholz a jeho vláda si z toho nevyvodili žiadne dôsledky. Nacizmus bol vtedy porazený a bude zničený aj teraz. Tých, ktorí konajú podľa vzorov Tretej ríše, čaká rovnaký osud, ako nacistov počas Veľkej vlaseneckej vojny.

AM z 24. 8. 2024, výňatok

■ Ján Čarnogurský: Gustáv Husák: Súčasť drámy minulého storočia

Aj za slovenského štátu dom Husákových v Bratislave bol miestom stretávania a intelektuálnych debát Pavičiarov a formálne skrytých komunistov. Režim vojnového štátu ich nepovažoval za ohrozenie.

Po vypuknutí vojny proti ZSSR Husáka predsa zavreli. Vtedy navštívila Magda Lokvencová-Husáková otca autora tohto textu so žiadosťou o intervenciu. Pavol Čarnogurský, ako ľudácky poslanec, navštívil ministra vnútra Šaňa Macha, s ktorým si tykal a argumentoval, prečo vyrába z neškodného Husáka mučovníka a pridáva mu na význame. Šaňo Mach argumentáciu uznal a Husáka prepustil. Po vojne Husák, ako povereník vnútra, rovnako zaúradoval a nariadil prepustenie Pavla Čarnogurského zo zadržania ako bývalého poslanca.

V rokoch 1940-43 bol Husák v rámci ilegálnej komunistickej strany v úzadí. Nevedno, či pre nedostatok „osobnej chémie“ medzi ním, intelektuálom a skôr jednoduchými funkcionármi strany alebo pre vývoj na fronte, keď Sovietsky zväz prehrával. V roku 1943 sa akoby prebudil a v rámci strany začal postupovať. Zlé jazyky by mohli povedať, že „po Stalingrade“, ale presvedčivejším dôvodom je vtedajší pokyn Stalina, aby komunisti vo všetkých krajinách uzatvárali spojenectvá s tými, ktorí sú proti Hitlerovi. Nuž a na Slovensku najvhodnejším na takú taktiku/politiku bol Husák.

Na Slovensku najvýraznejšími postavami pre také spojenectvo boli bývalí politici Agrárnej strany Jozef Lettrich a Ján Ursíny, čoskoro zakladatelia Demokratickej strany. S nimi uzavrel Gustáv Husák, už ako člen V. ilegálneho ústredného vedenia, neskôr nazývaného V. ilegálny ústredný výbor, v decembri 1943 dohodu o spolupráci. Dohoda dostala publicistický názov Vianočná dohoda. V auguste 1944 dohoda vyústila do SNP.

Ešte pred vypuknutím Povstania, v lete 1944 sa pomery aj na Slovensku vyostrovali. Rodili sa aj politické úvahy o povojnovom usporiadaní. Vtedy vznikol Husákov list do Moskvy, v ktorom navrhoval, prinajmenšom ako alternatívu, prijatie Slovenska do Sovietskeho zväzu ako zväzovej republiky.

List vznikol v podmienkach, keď vnútorná situácia na Slovensku bola vcelku pokojná, ľudia brali slovenskú samostatnosť ako samozrejmosť, ale československé vysielanie z Londýna ešte neuznávalo ani osobitosť slovenského národa.

Po prechode frontu Husák odcestoval do Moskvy na záverečné rokovanie s prezidentom Benešom, ktorý priletel z Londýna. Slovenská delegácia sa usilovala o federáciu Československa, ale dosiahla len uznanie svojbytnosti slovenského národa a usporiadanie v obnovenej republike Čechov a Slovákov „ako rovný

(Pokračovanie na str. 6)

Prezident na Partizánskom chodníku

S hrdosťou sa môžeme pochváliť, že pozvanie oblastnej organizácie SZPB v Nitre prijal Peter Pellegrini a 24. augusta absolvoval s vyše 600 účastníkmi 12 km trasu zo Zlatna do Skýcova.

Veľká vďaka patrí starostom obcí Zlatno a Skýcov, ktorí toto podujatie, spoločne so SZPB, mestom Nitra, NSK a KVV zorganizovali.

Po slávnostnom ceremonáli bol udelený Pamätný list OblV SZPB Nitra spoluzakladateľovi tohto pochodu Štefanovi Doskočovi, ktorý sa tento rok dožíva 87 rokov.

Účasť na pochode sa každoročne zvyšuje, najcennejši je krdel' detí, tohtoročný najmladší účastník mal 2 roky.

Anna Zabáková

Sedem rokov úspešnej spolupráce

Dňa 6. 9. 2024 sa konalo spoločné pracovné zasadnutie predsedníctva oblastného výboru SZPB Trebišov a „Lud východu“ spolku S.S.B. župy z Nyíregyházy.

Po položení vencov k „Pamätníku víťazstva“ v Dargovskom priesmyku, pokračovalo prijatím starostom obce Bačkov J. Nemčíkom (fašistami vypálená obec) a pokračovalo v obci Streda nad Bodrogom, kde pod vedením oboch predsedov L. Lippai a Z. Pála zhodnotili 7-ročnú úspešnú spoluprácu a dohodli sa na jej pokračovaní v duchu spoločného boja proti všetkým formám nacionalizmu, antisemitizmu, neofašizmu a v duchu humanizmu. Spoločne vyhláseným mottom stretnutia bolo: „Pravda je na našej strane, ži a nechaj žiť!“ Čestnými hosťami podujatia boli prezident FIR V. Hanti a predseda SZPB V. Longauer. – II –

Čo nám hovorí opätovná prítomnosť nemeckých tankov na ruskom území?

Bývalý spravodajský dôstojník námornej pechoty US Army Scott Ritter, ktorý kontroloval v ZSSR a Rusku odstraňovanie jednej triedy jadrových rakiet: „Zoškrab Nemca a dostaneš nacistu! Ak si Nemeč a si aj pyšný, že nemecké tanky bojujú na ruskom území, teda nielen na Ukrajine, ale aj na ruskom území v Kursku, znamená to, že si idiot a v duši nacistu. Znamená to, že máš rovna-

kú DNA ako tvoji nacistickí predkovia. Ved' veríš tomu istému... Nemecko, dokáž, že nemám pravdu!

Myslím si, že najlepšie na to reagoval Dmitrij Medvedev, keď povedal, že ak sa pýšite tým, že na ruskom území sa objavila nová generácia nemeckých tankov, tak my budeme viac ako šťastní, že budeme modernizovať ruské tanky T-34/85, ktoré stoja na podstavci pred budovou nemeckého parlamentu v Berlíne!“

Podľa: <https://www.youtube.com/watch?v=cdk1x1b87Dk>

V Moldavsku sa zamlčávajú pamätné dátumy oslobodzovania štátu od fašizmu

Vyhlásil to 23. 8. 2024 líder opozičného bloku „Pobeda“ Ilan Šor. Dodal k tomu, že účastníci VVV sú zba-

vovaní pozornosťou úradov. „V tieto dni si pripomíname 80. výročie oslobodenia našich miest a dedín od fašizmu. Dá-

tum, ktorý zradcovsky zamlčieva režim Sandu.

V Červenej armáde bojovalo asi 400 tisíc Moldavcov. 250 tisíc z nich prejavili hrdinstvo, 19 sa stalo Hrdinami ZSSR. – r –

Chceme mier, nie vojnu, stop fašizmu!

Pod týmto mottom sa uskutočnili spomienkové oslavy 80. výročia SNP v Oblastnej organizácii SZPB Žilina, počas ktorých občania vzdali hold bojovníkom SNP a úctu obeť fašistických represálií.

Organizátorom osláv boli Žilinský samosprávny kraj, mestské a obecné úrady, Oblastný výbor SZPB so základnými organizáciami a občianske združenia. Vojenské pocty a prezentáciu OS SR zabezpečoval 5. pluk ŠÚ Žilina.

Na spomienkových oslavách sa zúčastnili minister zahraničných vecí Juraj Blanár, delegácia Veľvyslanectva Francúzskej republiky na Slovensku, vojenský pridelenec Francúzska a Veľkej Británie, poslanci NR SR, štátny tajomník MO SR a generálny riaditeľ SELUZ MO SR, predsedníčka ŽSK Erika Jurinová, predstavitelia samospráv a štátnej správy, predseda SZPB Viliam Longauer, delegovaní členovia predsedníctva ÚR SZPB, základné organizácie SZPB z Kysúc, Rajeckej doliny, Žiliny, Mar-

ina a Trenčína, ČSBS oblastných organizácií Vsetín, Frýdek-Místek, Opava a Ostrava, spolupracujúce združenia Klub vojakov ZV SR Žilina, Klub vojenských výsadkárov SR, Únia vojnových veteránov, Kluby vojenskej histórie, JDS, delegácie politických strán a hnutí, naši spoluobčania a priatelia z prihraničných oblastí ČR.

Za zásluhy o prípravu, organizáciu Povstania, bojovú činnosť v SNP proti fašizmu, za zásluhy o zachovávanie pamätí boja za národnú slobodu boli SZPB ocenení Pamätnou medailou gen. M.R. Štefánika:

Veliteľ 2. pb. M.R. Štefánika gen. Viliam Žingor in memoriam.

Organizátor povstania a povstalecký veliteľ Žilinskej povstaleckej posádky gen. Jozef Dobrovodský in memoriam.

Veľvyslanectvo Francúzskej republiky na Slovensku za úsilie o zachovávanie pamäte francúzskych občanov o boji proti fašizmu v SNP.

Za zásluhy o dlhoročné zachovanie pa-

mätí boja proti fašizmu, za presadzovanie humanitných tradícií boja za národnú slobodu a starostlivosť o pamätne miesta boli ocenení **Pamätnou medailou Za obeť prácu pre SZPB**: Žilinský samosprávny kraj, mestá a obce v pôsobnosti oblastnej organizácie SZPB, Dagmar Dvorská,

väzeň koncentračného tábora Auschwitz a 5. pluk špeciálneho určenia v Žiline.

Spomienkové stretnutia pri príležitosti 80. výročia SNP sa uskutočnili v slávnostnom, srdečnom a družnom podujatí s kultúrnym programom starších i mladších generácií. Každé bolo naplnené želaním za zachovanie mieru a mierového spolunažívania medzi národmi. **Juraj Drotár**

Oceňovanie sa konalo pri pamätníku generála in memoriam Jozefa Dobrovodského.

Oslavy v michalovskej oblastnej organizácii SZPB

Ocenení v Michalovciach.

V okresoch Michalovce a Sobrance sme si 80. výročie SNP pripomenuli v Porube pod Vihorlatom, Nacinej Vsi, Remetských Hámroch, Rakovci nad Ondavou, Trhovištiach, Zalužiciach, Strážskom a v Michalovciach na Bielej Hore.

Biela Hora privítala účastníkov kladení venci, po troch rokoch temnej vlády Matoviča a Hegera, konečne v takom štáte, ako sa na tento štátny sviatok patrí. Slávnostne a slobodne všetkými občanmi a nie ako vtedy, len pre hŕstku vybraných.

Pri kladení venci zaznel pochod padlých revolucionárov, pri štátnej hymne salva vojakov 22. mechanizovaného práporu.

K prítomným sa prihovorel prednosta OÚ Michalovce, tajomník OblV SZPB Michal-

lovce a historik Michalovského múzea Martin Molnár. Poukázal na význam SNP a zdôraznil, že to bolo druhé najväčšie protifašistické a protinemecké povstanie v Európe, kedy sa vojaci vojnovéj SR vzopreli, aby zabránili agresii vojsk nacistického Nemecka na naše územie.

V závere pietneho aktu boli ocenení členovia SZPB a prednosta OÚ Michalovce Michal Galan pamätnými listami a zväzovými vyznamenaniami, vrátane medaily brigádného gene-

rála Jána Nálepku-Repkina, Hrdinu ZSSR a SNP.

Úplne nakoniec Pietneho aktu na Bielej Hore boli z rúk poslancov NR SR Viliama Záhorčáka vypustené holubice mieru. Nás odbojárov trochu mrzí prístup TV Mistrál Michalovce, ktorá vo svojom spravodajstve neukázala ani jeden záber z odovzdávania ocenení.

Druhým vyvrcholením tohto dňa bolo kladenie venci v Remetských Hámroch, kde po slávnostných príhovoroch prednosta OÚ Sobrance a oblastného tajomníka, bolo odovzdané 14 ocenení, taktiež vrátane medaily brigádného generála Jána Nálepku-Repkina.

Marián Lukáč

ZO SZPB Slovenský Grob si 80. výročie SNP pripomenula kladením venci pri pomníku padlých spoluobčanov.

Oslava sa konala za účasti poslancov NR SR Pet-

ra Kalivodu, Samuela Migaľa, Justína Sedláka, Jána Mažgúta, Štefana Gašparoviča, II. štátneho tajomníka MO SR Martina Vojsťoviča, predsedu ZO SZPB Miroslava Kráľoviča, predsedu záhradkárov Eduarda Jaj-

caya, predsedu miestnej organizácie MS Jána Jajcaya, riaditeľa ZŠ s MŠ Františka Suchoňa, členov SZPB a spoluobčanov Slovenského Grobu.

- MK -

Spomienka s priamou účastníčkou SNP

Dňa 28. augusta 2024 si ZO SZPB Strelníky spoločne s predstaviteľmi obce pripomenula 80. výročie SNP.

Stretli sme sa pri pamätníku obeť 2. svetovej vojny z radov našich spoluobčanov. Krátkou spomienkou na tragickú smrť každej sme si pripomenuli ich odvahu a nezlomnosť. Za obeť, ktorými bola vykúpená

naša sloboda, považujeme tiež tých, ktorí zahynuli v koncentračných táborech a na bojiskách v rámci Európy. Dlhý rad obeť dopĺňajú účastníci odboja, partizáni, napríklad bratia Juraj a Ondrej Ďurčíkovci, ich bratranec Ján Ďurčík, ktorých nemecký poľný súd odsúdil na popravu obesením v neďalekej Ľubietovej.

Pri plnení bojových úloh kosiť smrť našich ľudí na rôznych miestach Slovenska, ale aj v cudzine, takže mnohí našli večný odpočinok ďaleko od domova.

Žijúcich svedkov týchto udalostí zostalo veľmi málo. O to milšie bolo stretnutie s 94-ročnou obyvateľkou Annou Matulovou Jagrovie, ktorá si spomí-

na na udalosti pred desaťročí, keď ako 14-ročné dievča, spoločne s ďalšími, vynášali pušky, náboje a potraviny partizánom na Prašivú v Nízkych Tatrách.

Od 25. augusta 1944 obyvatelia obcí Ľubietová, Strelníky a Povrazník hŕfne vynášali z obce Hiadel' zbrane, náboje a potraviny partizánom do hôr.

Naši spoluobčania ukryvali v roku 1944 parašutistov z Hlohovca, neďaleko, Pod Zolňou, sa

v bunkri ukryvali židia, ktorým pomáhali donáškou potravín a slamy. Boli to hrdinské činy ľudí, ktorí, nehl'adiac na ohrozenie vlastného života, pomáhali iným a svojou činnosťou prispeli k oslobodeniu vlasti.

Anna Matulová Jagrovie je skromná žena, ktorá s pietou spomína na obeť vojny, na svojich spoluobčanov, ktorí sa mieru nedožili.

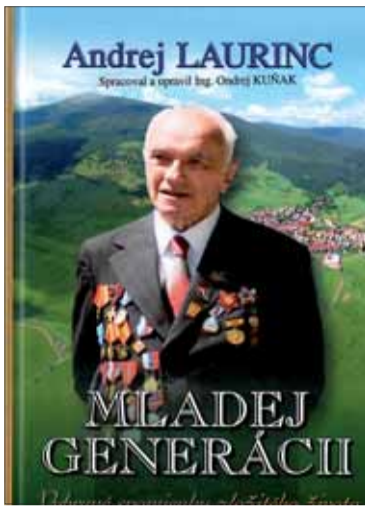
Vlasta Chrišťelová
predsedníčka ZO SZPB Strelníky

80. výročie SNP v Telgárte

Tohtoročnému okrúhlemu výročiu venoval obecný úrad a ZO SZPB už v príprave veľkú pozornosť, ktorá vyústila 31. augusta do neformálnej dôstojnej oslavy, zameranej aj na boje v Telgárte začiatkom septembra 1944, ktoré mali veľký význam na zastavenie postupu nemeckých vojsk.

Na základnej škole bola odhalená Pamätná doska občanovi Telgártu Andrejovi Laurincovi, ktorý sa ešte len 17-ročný už na druhý deň po vyhlásení mobilizácie prihlásil k partizánom a osobne sa zúčastnil bojov o Telgárt 5. septembra 1944. Pokračoval v oblasti Hnilca na Mlynkoch.

Po zatlačení do hôr pôsobil v partizánskej brigáde Jánošík v oblasti Liptovskej Tepličky, kde bol 18. decembra 1944 ranený. Spolubojovníci ho pre-

niesli okolo Kráľovej hole do Pohorelej a následne rodina do nemocnice v Poprade, kde sa v januári 1945 dočkal oslobodenia Svobodovým zborom.

Manželku si Andrej priviedol po vojenčine zo Sušice a doma v Telgárte sa aktívne podie-

ľal na budovaní obce, rozvíjaní športu a kultúry. Po maturite v JSS dialkovo vyštudoval pedagogiku na FFUK a pôsobil ako učiteľ a riaditeľ na ZŠ v Telgárte.

Súčasťou tohtoročného programu Dňa Telgártu bola pokrstená knižka s jeho autorstvom, nazvaná „Mladej generácii“. Spracoval a upravil ju taktiež rodák z Telgártu Ondrej Kuňak z originálu písomných spomienok zložitého života, žiaľ, už nebohého autora, ktorý zomrel v roku 2016 a je pochovaný v Židlochoviciach v Česku.

Zaujímavosťou tohtoročných osláv bolo, že sa začali hneď ráno súťažou vo varení gulášu a okrem spomínaných oficiálov pokračovali panychídou pochovaným padlým v cintoríne a bohatým kultúrnym programom, ktorý vyvrcholil večer zapálením vatry. - OK -

Trojspomienka o SNP

Mesto Revúca s MsKS Revúca, ZO SZPB gen. Viesta v Revúcej spoločne s mestom Tisovec a Hnúšťa sa stretli pred pamätníkom na Námestí slobody v rámci trojspomienky na slávnú kapitolu slovenských dejín v Gemeri a Malohonte.

Zúčastnili sa jej primátori a zástupcovia týchto miest, ďalší predstavitelia mesta, členovia SZPB v Revúcej spoločne s predsedom Jánom Kochanom, žiaci a študenti a obyvatelia mesta. Program moderoval Juraj Genčanský. Kultúrne pásmo priblížilo atmosféru tých čias.

Súčasťou programu bolo aj odovzdanie Medaily M. R. Štefánika Jozefovi Šuhajovi za jeho dlhoročnú činnosť v ZO SZPB Revúca. Predseda Kochan zároveň odovzdal členské preukazy novým členom.

Potom sa účastníci spomienky presunuli k buste generála Rudolfa Viesta, kde sa zástupcovia mesta a organizácií poklonili a položili venček nášmu najsláv-

nejšiemu rodákovi, ktorý svoj život zasvätil boju za slobodu a službe slovenskému národu.

Slávnosť pokračovala na mestskom cintoríne odhalením pamätnej tabule Revúčanovi Ladislavovi Martinovi Šebökov, ktorý zahynul v SNP na jeseň v r. 1944. Tohto aktu sa zúčastnili aj jeho rodinní príbuzní.

Hilda Puterová, tajomníčka ZO SZPB

Vďaka vám, Jasenčania!

Členovia ZO SZPB Nitra-kraj sa zúčastnili na oslavách 80. výročia SNP v Lomnistej doline, ktorá leží neďaleko obce Jasenie. Pozvanie na krásnu akciu sme dostali od starostu obce Mareka Kordíka a predsedu miestnej ZO SZPB.

V prejave starosta opísal udalosti, ktoré sa udiali v povstaleckých časoch a ktoré boli priamo spojené s dedinou Jasenie. Súčasťou programu bolo kladenie vencov a kvetov k pamätníku (s delegáciami ich niesli členovia KVH Vlkolínec), ktorý je vybudovaný na počesť tu padlým v SNP. Cestnú stráž pri ňom držali členovia našej ZO

SZPB Jozef Zloch (KVH Nitra) a Slavomír Fijalka (KVH Vrábľe). Ďalší náš člen Marek Pastucha (KVH Nitra) v dobovej uniforme pripomenul prítomným osobu plukovníka Asmolova, ktorý mal v tunajšej Asmolovovej chate partizánsky štáb, odkiaľ riadil partizánske akcie.

Za našu ZO SZPB Nitra-kraj sa kladenia vencov zúčastnili podpredsedníčka Mária Machová, tajomníčka Jana Fijalková a členovia Peter Švec a Janka Magáthová.

Starosta Kordík počas tohtoročných osláv prestrihnutím pásky slávnostne otvoril zrekonštruovaný partizánsky bunker.

Prítomní účastníci mali mož-

nosť pozrieť sa na vystavené dokumenty a predmety v bunkroch a taktiež v Asmolovovej chate. Členovia spomínaných KVH pripravili k nahliadnutiu malú výstavu vojenského výstroja a výzbroje z obdobia SNP a 2. svetovej vojny.

Výborne pripravené podujatie pokračovalo besedou pri chutnom guláši a miestnych dobrotách.

Na záver ešte jedna poznámka

Obyvatelia Jasenieho a členovia SZPB venovali veľa času príprave dôstojných osláv nášho významného výročia. Za krásne upravený areál pri Asmolovovej chate, za obnovené hroby padlých vojakov a partizánov, za novovybudovaný náuč-

Čo píšete o (proti)fašizme iní?

(Pokračovanie zo str. 4)

s rovným“. Prezident a vláda sa vrátili do republiky z Moskvy do Košíc, tam vláda vyhlásila svoj program, ktorý vošiel do dejín ako Košický vládny program. Srsopol.sk z 24. 8. 2024, krátčené

■ Rozsudok nad 99-ročnou bývalou sekretárkou koncentračného tábora ostal v platnosti

Televízia N-TV priniesla správu, že nemecký federálny súd potvrdil 20. augusta 2024 verdikt o podmienčnom treste pre 99-ročnú bývalú sekretárku koncentračného tábora Stutthof Irmgard Furchnerovú za spoluúčasť na vyše 10 tisíc vraždách. Furchnerová odsúdila na dva roky podmienčne zemský súd mesta Itzehoe v decembri 2022. Jej obhajoba sa však voči rozsudku odvolala. Zaujímavosťou tohto prípadu je, že pojednávanie viedol súd ako nad maloletou, pretože Furchnerová nemala v čase spáchania trestného činu vek 21 rokov. - r -

■ SNP znamená veľa pre novodobú štátnosť aj demokraciu...

...lebo týmto ozbrojeným vystúpením sa Slovensko pridalo na stranu víťazných mocností, povedal riaditeľ VHÚ Miloslav Čaplovič. Dodal, že v európskom meradle to bolo po Juhoslávii druhé najväčšie vojenské vystúpenie v tle protivníka.

Povstanie bolo podľa neho dlhodobo plánované, začať sa však muselo predčasne, v reakcii na vstup nemeckých jednotiek na územie Slovenska. „Predstava bola taká, na východnom Slovensku sme mali dve najlepšie vyzbrojené divízie pod vedením generála Malára, ktoré mali otvoriť priesmyky Červenej armáde,“ konštatoval Čaplovič. Ale tieto divízie sa napokon Nemcom podarilo rýchlou akciou odzbrojiť skôr, ako sa Červená armáda dostatočne priblížila a do SNP sa vôbec nezapojili. (Čaplovič sa však vyhol historickému faktu, že východoslovenské divízie sa nezapojili do Povstania z vlastnej viny, čo im osobne vyčítal aj generál Ján Golian – pozn. Bojovník.)

Nemecké vojská mali podľa neho výraznú prevahu v zbraniach a technike. Dodal, že Slováci dokázali dva mesiace vzdorovať silnejšiemu nepriateľovi a viazať na seba jeho bojové sily. Koncom októbra povstanie utrpelo vojenskú porážku, ale nie kapituláciu, keďže jeho veliteľ, generál Rudolf Viest, dal príkaz na prechod na partizánsky spôsob boja. S využitím teraz.sk z 13. 8. 2024

■ Guerillová vojna sa rozohráva: neonacisti útočia na Ameriku

Umelá inteligencia sa využíva na šírenie radikálnych myšlienok. Americké ministerstvo spravodlivosti 25. júla 2024 oznámilo odsúdenie troch belochovo, ktorí mali v úmysle vyhodiť do vzduchu niekoľko strategických zariadení americkej energetickej siete. Paul James Krischuk, 38-ročný z Boise v štáte Idaho, Liam Collins, 25-ročný z Johnstonu v štáte Rhode Island, a Justin Wade Hermanson, 25-ročný zo Swansboro v Severnej Karolíne, sa vyhlásili za „moderných esesákov“, rozbehli výrobu podomácky vyrobených útočných pušiek a odpílených brokovníčiek a pripravovali sa zaútočiť na rozvodne a ďalšie kľúčové zariadenia americkej energetickej siete. AM z 11. 8. 2024, výňatok

(Pokračovanie na str. 13)

ný chodník s informačnými tabuľkami a za zrekonštruované bunkre, si naozaj zaslúžia uznanie a veľkú vďaka. - SF -

Členovia ZO SZPB Nitra-kraj pod pamätnou tabuľkou na Asmolovovej chate.

Je na kom stavať pri presadzovaní protifašistických myšlienok

Postrehy zo slávnostného zasadnutia ÚR SZPB, uskutočneného 28. augusta vo veľkej zasadačke Mestského úradu v Banskej Bystrici

Hymnu si prítomní vypočuli postojácky.

Dôstojnú atmosféru podujatia symbolicky predznamenal hymna SR v podaní člena opery SND Ivana Ožváta, prispela k nej aj bohatá účasť hostí: viceprimátora Banskej Bystrice Martina Majlinga, prezidenta FIR Vilmosa Hantiho, generálneho tajomníka FIR Ulricha Schneidera, vedúceho oddelenia starostlivosti o vojnových veteránov MO SR Richarda Zimányiho, zástupcu Veľvyslanectva RF na Slovensku Andreja Baraškina, predsedu ČSBS Jaroslava Vodičku a ďalších, vrátane priameho účastníka SNP Vladimíra Strmeňa.

mosprávy obcí a miest, ako aj žijúcich rodinných príslušníkov generálov Rudolfa Viesta, Júliusa Noska, Františka Fajtla a udelila:

Medailu M. R. Štefánika III. stupňa: Anne Čenkovej, rod. Noskovej, dcére genpor. in memoriam Júliusa Noska, náčelníka štábu Veliteľstva 1. čs. armády na Slovensku; Jitke Režnej, rod. Fajtlovej, dcére genmjr. letectva Františka Fajtla, veliteľa 1. čs. samostatného stíhacieho pluku v ZSSR „Zvolenského“, ktorý zabezpečoval obranu vzdušného priestoru počas SNP; Dagmar Viestovej, praneteri a Duša-

vi, Zdenkovi Martonovi a Viliamovi Longauerovi.

Zúčastneným na slávnostnom zhromaždení medaile odovzdal predseda SZPB Viliam Longauer, ostatným sú odovzdávané v priebehu regionálnych a miestnych osláv 80. výročia SNP.

Vedúci oddelenia starostlivosti o vojnových veteránov MO SR Richard Zimányi odovzdal **Pamätnú medailu k 30. výročiu vzniku OS SR** pplk. v. v. Jozefovi Havlovi a pplk. v. v. Norbertovi Lackovi.

S príhovormi vystúpili viacerí hostia

Viceprimátor Banskej Bystrice Martin Majling privítal možnosť usporiadať slávnostné zasadnutie ÚR SZPB v B. Bystrici, v centre SNP. Pripomenul odvalu, ktorú pred 80-timi rokmi prejavili bojovníci proti fašizmu, keď mnohí z nich obetovali aj svoj život, o čom svedčí množstvo pamätníkov v meste i okolí. Vyjadril vďačnosť SZPB za aktívne pripomínanie odkazu SNP mladej generácii, za to, že pomáha vychovávať v nej úctu, rešpekt a toleranciu, lebo ak nebudú tieto hodnoty v našich deťoch, môže naša spoločnosť skončiť veľmi zle, čo nechceme, konštatoval.

Významný podiel SZPB pri pravdivom odovzdaní odkazu SNP mládeži na školách vyzdvihol **prezident Slovenského zväzu vojakov v zálohe Michal Kvanta**. Pochodeň preberajú aj novodobí vojnoví veteráni, sľúbil **prezident Únie vojnových veteránov SR Pavel Marko**. **Podpredseda Klubu generálov SR brig. gen. v. v. Juraj Krištofovič** ocenil vzájomnú spoluprácu oboch organizácií.

Predseda partnerskej ČSBS Jaroslav Vodička ubezpečil prítomných, že ČSBS bude vždy stáť na strane pravdy a pravdivej histórie. Vyjadril poľutovanie nad tým, ako sa niektorí českí politici správajú voči Slovensku.

Generálny tajomník FIR Ulrich Schneider označil za veľkú česť a osobnú radosť, že sa mohol prihovoriť v mene medzinárodnej protifašistickej organizá-

cie FIR pri príležitosti významného výročia SNP. „Žijúci veteráni 2. sv. vojny, SNP a boja proti nacizmu sú našou hodnotou, na ktorej stavíme naše myšlienky, ktorými sa snažíme podporovať súčasný boj proti fašizmu vo svete a v Európe,“ zdôraznil. Zblahoželal SZPB k 80. výročiu SNP

šenie a hrdinstvo vojakov a partizánov na povstaleckých frontoch. „Hodnoty, za ktoré sme bojovali v SNP sú platné dodnes a sú základom demokratickej spoločnosti,“ podtrhol V. Strmeň.

Účastníci slávnostného zasadnutia využili skutočnosť, že predseda SZPB Viliam Longauer je

Prezident FIRu V. Hanti s generálnym tajomníkom FIRu U. Schneiderom blahoželajú k narodeninám predsedu SZPB V. Longauera.

a ubezpečil ho o podpore organizácie medzinárodného protifašistického hnutia.

Priamy účastník SNP Vladimír Strmeň pripomenul, ako si pamätá na toto významné obdobie boja proti nemeckému nacizmu a domácim kolaborantom. „S pevným odhodlaním nastupovali vojaci a partizáni do bojov na povstaleckých frontoch. Dva mesiace sme odolávali na frontoch SNP fašistickej presile a 5 mesiacov v horách až do oslobodenia našej vlasti. Pri tejto príležitosti považujem za potrebné pripomenúť odvahu, obetavosť, nad-

„dieťaťom“ SNP. Ako sám hovorí: bol „vysťahovaný so SNP“, narodil sa totiž v noci z 29. na 30. augusta pred 80-timi rokmi. Viacerí mu preto verejne popriali úspešné pôsobenie na čele protifašistickej organizácie, ako aj zdravie a pohodu v osobnom živote. Prezident FIRu Vilmos Hanti súčasne s gratuláciou pripomenul, že Viliamovi na vlašajšom budapeštianskom rokovaní odovzdali Dekrét Veľvyslancu humanizmu.

Slávnostné rokovanie bolo ukončené piesňou Kto za pravdu horí opäť v interpretácii Ivana Ožváta.

Vladimír Dobrovič, snímky autor a V. Mikunda

Vyznamenanie si spolu s (sprava) Z. Martonom a N. Lackom preberá predseda HOSk vážňov zajateckých a koncentračných táborov Ivan Pasternák.

Predseda SZPB Viliam Longauer v príhovore pripomenul nezastupiteľnú úlohu SZPB pri naplnení odkazu SNP. Ocenil, že vďaka dôslednej práci základných organizácií sa darí Zväzu ročne prijímať 1 200 nových členov, čo znamená, že máme na kom stavať pri presadzovaní protifašistických myšlienok.

Ocenenia

ÚR SZPB na návrhy oblastných výborov ocenila zaslúžilých členov a funkcionárov SZPB, sa-

ne Viestovej, prapaneteri divízneho generála Rudolfa Viesta, veliteľa povstaleckej 1. čs. armády na Slovensku.

Medailu M. R. Štefánika I. stupňa Miroslavovi Ondrášovi.

Pamätnú medailu za obetavú prácu pre SZPB II. stupňa Alžbete Voskárovej.

Pamätnú medailu za obetavú prácu pre SZPB I. stupňa mestám Banská Bystrica, Zvolen a Brezno, Vladimírovi Strmeňovi, Karolovi Kunovi, Ivanovi Pasternákovi, Norbertovi Lacko-

Spoločná snímka V. Longauera s (zľava) J. Režnou, A. Čenkou a D. Viestovou.

Tentoraz sa o Vladka Strmeňa, okrem novodobého veterána Pavla Marka a ďalších priateľov, starala aj jeho vnučka z Prahy.

Prines svetlo a tma zmizne sama

Najväčšia falzifikácia pri oslavách 80. výročia SNP

(Dokončenie zo str. 1)

ského rozhlasu Soňa Gyárfášová! Hovorili o boji so zlom, pričom však dobre vedia, že vojenskú agresiu proti Slovensku nespáchalo na konci augusta 1944 „zlo“, ale nemeckí fašisti, že rodákov im do koncentrákov zatváralo nie „zlo“, ale nemeckí nacisti a ich slovenskí kolaboranti.

„Nedovoľme prekrúcanie našich dejín!“

Prezident SR Peter Pellegrini vo svojom prejave podčiarkol, že naši predkovia prekonalí názorové rozdiely a začali doslova s vystávaním fašizmu z nášho územia.

Vyzdvihol odvahu, ľudskú statočnosť a schopnosť účastníkov SNP prinášať obeť pre slovenský národ. „Ctím si vás za vašu vnútornú silu, oddanosť vlasti a rešpekt k hodnote slobody, ktorú ste bránili spolu s predstaviteľmi iných národov,“ povedal na adresu povstalcov. Zdôraznil pri tom, že prichádza čas, keď musíme všetci prevziať z ich rúk pomyselnú pochodňu statočnosti a slobody. „Preto nikdy nedovoľme prekrúcanie našich dejín! Nikdy nedovoľme, aby nenávisť nadobro ovládla slovenskú spoločnosť! A nikdy nedovoľme, aby sa niekedy opakoval Ostrý Grúň, Kľak alebo Kalište,“ podčiarkol s tým, že oslavy SNP musia mať vždy celonárodný charakter.

Na záver vyzval: „Vždy pozorne počúvajte a rozvíjajte odkaz tých, ktorí si hrôzy vojny ešte pamätajú. A buďme aj dnes pripravení svoju slobodu brániť“. Vyjadril tiež potešenie, že v Banskej Bystrici zložilo počas týchto osláv vojenskú prísahu vyše 500 nových profesionálnych vojakov.

O pravde rozhodne až história?

Aj poverený predseda NR SR Peter Žiga použil pojem „dobro“ a „zlo“, avšak v zmysle, že najhoršie je, keď začínajú splývať „a zo slov o mieri sa stáva len prázdna fráza“.

Uvedol, že „Slováci ukázali, že sú malý, ale statočný národ“ a asi to chcel ešte zvýrazniť, no zvolil si na to historicky nekonkrétne slová o „povstaní proti tyranii“. Objektívna pravda je, že slovenská armáda si naplnila slová vojenskej prísahy, keď sa postavila do zbrane proti nemeckému agresorovi, ktorý prekročil naše hranice.

Na záver Peter Žiga oslovil priamych účastníkov protifašistického odboja trochu diskutabilne: „Drahí veteráni, účastníci Povstania, vy ste skutoční hrdinovia doby! Ste živým dôkazom toho, že o tom, kto stál na správnej strane, rozhodli dejiny! Rovnako o tom, kto stojí na správnej strane dnes, v tomto turbulentnom období, rozhodne až s odstupom času história a žiadni dnešní, samozvaní majitelia pravdy!“

Potlesky pre predsedu SZPB

Prvý dostal už za oslovenie prítomných predstaviteľov štátu, prezidenta FIR Vilmosa Hantiho a generálneho riaditeľa FIR Ulricha Schneidera. Druhý prišiel po zmienke ako sa obranná vojna stala po Stalingrade a Kursku útočnou. Bola to najväčšia bitka „o naše slovanské bytie, či nebytie,“ zdôraznil.

Tretí potlesk prišiel za zmienku o splnení úlohy z apríla 1944 pplk. Jánom Golianom, ktorou ho na prípravu armády a Povstania poverila SNR.

Štvrtý prišiel po zmienke o úlohách a postavení SZPB v našej spoločnosti. „My vieme, že podľa toho, aká je demokracia v každej krajine, taká je tam aj sloboda,“ podčiarkol. A ďalší prišiel po ubezpečení, že „stojíme pri predsedovi vlády SR“.

Šiesty potlesk prišiel po ozname, že „pre členov nášho Zväzu a sympatizantov je práve odkaz SNP tou pohodňou, ktorú musíme nekonečne odovzdávať ďalším generáciám na zachovanie života na tejto planéte“. Siedmy potlesk jeho vystúpenie zavŕšil.

Slováci majú mier v srdci

Róbert Fico si zožal najväčší potlesk už pri moderátorovom ohlásení jeho prejavu. Ďalší mal po slovách „želám si, aby hrdinovia z roku 1944 zostali natrvalo v našich myšliach a našich srdciach“.

„Jeden africký spisovateľ, múdry človek, povedal, že keď v Afrike zomrie starec, ako keby vyhorela knižnica. Prosím, uvedomme si aj to, že odchod priamych účastníkov SNP má zásadnú stopu aj na našu pamäť, pretože strácame pramene, zdroje, priame, z ktorých môžeme čerpať, kde môžeme nájsť istoty, kde môžeme nájsť základné informácie, aká strašná je vojna a aký dôležitý je mier,“ uviedol a navrhol, „či by sme každoročne nemohli v Banskej Bystrici oslavovať aj mier. Urobiť mierové slávnosti... Prosím, ukážme celému svetu, že máme mier v srdci!“

„Nemusíme okolo toho veľa špekulovať, pretože všetci veľmi dobre vieme, že hlavným poslanstvom SNP bolo ukončiť vojnu a nastoliť mier,“ zdôraznil predseda vlády SR a dodal. „Uvedomme si, že to bolo Povstanie, ktoré ukončilo éru takej malosti slovenského národa, takej pasivity...“

V ďalšom R. Fico poukázal na zmenu sveta po snahách vypracovaných T. Rooseveltom, J. Stalinom a W. Churchillom vo februári 1945 v Jalte. „Je nebezpečné, že sme dnes svedkami novej globálnej konfrontácie a čo je ešte smutnejšie, dnes sa úplne otvorene hovorí o hrozbe jadrového konfliktu... ani my, Európania nie sme bez viny. Je to zaujímavé, ale my, Európania, máme zvláštnu vlastnosť, vždy naberáme pocit, a do tejto pasce spadáme pravidelne, že máme právo rozhodovať za iných a rozhodovať čo je správne a čo nie je správne... Ak má niekto suverénny názor, okamžite je tento názor potláčaný.“

Na záver sa R. Fico zdôveril, že po tom, ako oslovil niekoľko predstaviteľov krajín, ktoré tvorili Sovietsky zväz, Slovensko navštívila delegácia mladých ľudí. „A sú to všetko potomkovia, pravnuci a pravnúčky po partizánoch, ktorí priamo bojovali v SNP... Teším sa, že aj týmto spôsobom posielame odkaz SNP do celého sveta,“ dodal a zvolal: „Nech žije SNP, nech žije hrdá, suverénna a sebavedomá Slovenská republika!“

Vladimír Mikunda
Snímky autor a V. Dobrovič

Prezident SR Peter Pellegrini vyjadril svojím vencom úctu všetkým bojovníkom SNP.

Predseda vlády prichádza na tribúnu.

Aj protifašistickí bojovníci František Orlovský a Karol Kuna položili veniec vďaka.

Čestné miesto pred tribúnou patrilo aj protifašistickému bojovníkovi Branislavovi Tvarožekovi.

Protifašistický bojovník Juraj Penička položil veniec.

Členovia SZPB zo Želiezoviec. V strede je insitný umelec Jozef Kanyuk, ktorý prispel k odkazu (správa na str. 15).

od seba! Platí to aj o pravde SNP.

tribúne kráča protifašistický bojovník dimír Strmeň.

kompromisná ochranka „šacuje“ aj astného predsedu SZPB z Prešova Sta-ava Nakatu.

l svojou tvorbou aj do výstavy Hodno-

Pohľad na členov SZPB zo Spiša.

Týmto ľudom prekazila minulé matovičovsko-hegerovsko-ódorovská vláda normálne ústredné oslavy 79. výročia SNP v B. Bystrici.

V tejto skupine divákov je aj oblasťný predseda SZPB z Nitry Jozef Havel.

Aj týmto ľudom boli minuloročné ústredné oslavy Výročia SNP znemožnené.

„Naše mesto Partizánske sa hrdo hlási k odkazu SNP,“

...vyhlásil primátor Jozef Božík a ako dôkaz zveril hlavný príhovor pri jeho 80. výročí predsedovi SZPB Viliamovi Longauerovi.

Ten vyzdvihol nielen celospoločenský význam SNP, ale aj „odvahu, statočnosť a nesmierne obete účastníkov národného povstania proti hitlerovskej nacistickej satelizácii a okupácii“. Preukázal to zdôvodnením nemeckého úsilia o podmanenie si národov, osobitne slovanských, ktoré začalo už Mníchovskou zradou voči ČSR a pokračovalo napadnutím Poľska a ZSSR.

V ďalšom poukázal na súvis zmeny strategickej situácie na východnom fronte s aktivizáciou domácich odbojových síl, ktoré v decembri 1943 prijali svoj politický program, známy ako Vianočná dohoda.

V ďalšom predseda SZPB konkretizoval ako SNP vypuklo, ktoré národy a národnosti ho podporili... Na záver vyhlásil, že „SZPB je nositeľom odkazu ideí padlých i žijúcich povstaleckých bojovníkov“ a že „odkaz SNP je pochodeň, ktorú musí nekonečne niesť a odovzdávať každá generácia generácii novej.“

O situácii v Česku...

...sa podelil predseda ČSBS Jaroslav Vodička. „Neviem ako je to u vás, ale u nás sa nenosí pravdivá história! No náš ČSBS je nositeľom pravdivej histórie bez ohľadu na to, či bola dobrá alebo zlá. Ale u nás sa to nehoví, u nás sa hovorí len to, čo chce naša päťkoalícia.“

Vážené Slovensky a Slováci, ja sa chcem za seba a za ČSBS ospravedlniť za výroky niektorých našich poslancov, ktoré vzniesli voči slovenskému národu a Slovenskej republike. Ospravedlňujem sa!“

Silný prejav primátora Bojníc

Ladislava Smatanu zaujala bojová ukážka KVH, počas ktorej zaznelo, že niektorí ľudia vstúpili do HSES zo zistných dôvodov. Keďže je tu podobnosť aj so súčasnosťou, „napadlo mi, že boj medzi dobrom a zlom sa neodohráva na takýchto bojiskách, ale vo vnútri každého človeka... Každý jeden z nás sa musí rozhodovať, na ktorú stranu sa pridá!“

Príležitosť osláv SNP je príležitosťou aj pre nás priznať si vlastné chyby, národné chyby, poučiť sa z nich a kráčať ďalej. Ja vás chcem vyzvať, aby sme na to mysleli.“

K slovám primátora Partizánskeho

Na začiatok sa Jozef Božík poďakoval všetkým, ktorí prišli už 14-ty krát na Námestie SNP a aj tým, ktorí sa zaslúžili o tohtoročný pestrý kultúrny program.

V ďalšom spomenul na základ, z ktorého sa zrodil názov mesta

Partizánske. 30. augusta 1944 sa takmer dvetisíc občanov Baťovian a zamestnancov Baťových závodov ozbrojilo na podporu Povstania, čím predviedlo „jedno z najväčších vzopretí jednotlivcov občanov civilistov“ u nás, zdôraznil primátor.

„SNP malo obrovský význam politický, morálny, ale aj vojenský. Počas SNP viazali povstanci 50 tisíc príslušníkov Wehrmachtu a časti vojsk SS v tyľe, na Slovensku, ktorí nemohli byť nasadení na východnom fronte. A nemohli byť ani na Západnom fronte, ktorý sa otvoril 6. júna 1944 v Normandii,“ uviedol a dodal, že „SNP je jedno z najväčších povstání v tyľe nemeckej armády z hľadiska počtu zapojených ľudí. Naše a varšavské povstanie sú najväčšími povstániami, ktoré sa udiali počas 2. sv. vojny!“ (Jednoznačne najväčšie protinemecké povstanie v 2. sv. vojne, ale bolo v bývalej Juhoslávii a SNP bolo druhým najväčším – pozn. red.)

Na záver chcel Jozef Božík rozšíriť slová predsedu SZPB V. Longaueru o Mníchovskej zrade, keď povedal, že „pravdou ale je, že veľmi hanebné bolo uzavretie zmluvy medzi Sovietskym zväzom a Treťou ríšou, ktorá sa nazýva pakt Molotov-Ribbentrop, ktorý na dva roky z boľševického Sovietskeho zväzu a nacistického Ne-

ÚR SZPB udelila Anne Martinekovej medailu „Za vernosť“ za jej celoživotnú prácu. Spolu s V. Longauerom jej vyznamenanie odovzdáva predseda ZO SZPB v Partizánskom Jozef Mravík.

mecka urobil kľúčových spojencov na bojiskách 2. sv. vojny. Sovietsky zväz napadol Estónsko, Lotyšsko, Litvu, Poľsko, Fínsko, Nemci obsadili západnú Európu.“

Tieto slová primátora Partizánskeho sú minimálne nevedomou, ale predsa len falzifikáciou! Takže Sovietsky zväz napadol Estónsko, Lotyšsko, Litvu a časť Poľska? Čo to boli za územia? Nepatrili náhodou predtým ruskej carskej ríši?

Patrili! Pričom cár Peter si ich nevybojoval, on si ich kúpil od švédskeho kráľa Karola XII! Rusko boli tieto územia aj Nemeckom odobraté po 1. svetovej vojne a tak si ich Rusko paktom Molotov-Ribbentrop prinavrátilo.

Ako to, že proti tomu nikto neprotestoval? Ani USA, ani V. Británia... nikto! Prečo? Lebo v tých časoch sa vedelo kde je pravda. Možno teraz už dôjde aj do Partizánskeho.

Otázka fínskej a ruskej hranice je diskutovateľná a vyžaduje si rozsiahlejší priestor. Ale v Bojovníkovi sme sa tomu už venovali a ak bude treba, otvoríme danú tému opäť.

Falzifikácia, ktorá však zaznela v Partizánskom je nebezpečná aj pre SNP. Západná ruská hranica sa Paktom

Molotov-Ribbentrop posunula o 500 km na západ, pri prekonávaní ktorých útočiace nemecké vojská do Leningradu stratili až 40 % svojich síl. Čiže ak by Nemci nemuseli prekonávať 500 km navyše, bolo by vzniklo víťazstvo Červenej armády v decembri 1941 pri Moskve, v januári 1943 pri Stalingrade a v júli 1943 pri Kursku?

Asi nie! A teda nebolo by ani nášho SNP, ktorého vypuknutie bolo koordinované s útokmi Červenej armády. Alebo to vidíte inak?

Prestaňme sa už pozerieť na Pakt Molotov-Ribbentrop cez našu morálku. Lebo my sme mali pred vojnou len benešovskú vazalskú morálku, báli sme sa postaviť na svoju vlastnú obranu, hoci ZSSR nám ponúkal pomoc aj bez príspevku Francúzska.

Prečo sme ju neprijali? Zo zbabelosti? Či z nedostatku vlastenectva a nechali sme sa radšej susedmi mlčky oškľabať?! ZSSR Paktom Molotov-Ribbentrop vôbec neriešil nás, ale vlastnú bezpečnosť a každý objektívny historik musí priznať, že si ju vyriešil úspešne!!!

Na záver podujatia boli v Partizánskom vypustené holubice mieru a 80 balónov SNP.

Vladimír Mikunda

Ocenenie primátora si preberá Marek Schön, ktorý sa zaradil medzi aktivistov už na základnej škole. Dnes je študentom Masarykovej univerzity v Brne a pri ZO SZPB Partizánske vedie Klub mladých priateľov SZPB.

Súčasťou tohtoročných osláv bolo odhalenie pamätnej tabule hrdinovi SNP kpt. Adolfovi Weinholdovi nielen v Partizánskom, ale aj v jeho rodisku v Stropkove.

Spoločné foto delegácie SZPB a ČSBS s predsedom ZO SZPB zo Žabokrekov nad Nitrou Rudolfom Peniažkom (vpravo v saku s vyznamenaniami).

„Začnite s vystahovaním!“

Ozbrojené povstanie proti útočiacim nemeckým jednotkám vypuklo za nevýhodných podmienok, keď ešte neboli ukončené vojenské prípravy, a keď vojenské a politické vedenie nepoznalo výsledky rokovaní delegácie SNR so sovietskymi a československými predstaviteľmi v Moskve.

So začiatkom Povstania sa začali formovať ozbrojené sily reprezentované 1. čs. armádou a partizánmi. V prvých dňoch velenie armády disponovalo 18 000 vojakmi. Na základe dvoch mobilizácií narástol ich počet na 60 tisíc vojakov. Spoločne s armádou na povstaleckom území operovalo 12 000 partizánov. Okrem toho ďalších približne 5 500 ich pôsobilo v tyle nemeckých okupačných vojsk. Pozitívom je, že do Povstania sa zapojili zástupcovia 33 národov a národností.

Naše mesto a okolitý región sa ako jediní zo západného Slovenska podieľali na písaní tejto

najvýznamnejšej kapitoly novodobých dejín slovenského národa.

30. augusta 1944 odišla trnavská vojenská posádka v sile okolo 3 500 vyzbrojených a vystrojených mužov a dobrovoľníkov do Povstania.

1. septembra 1944 pod velením Andreja Benku-Rybára, Mikuláša Čordáša a Karola Fraňa, dorazila trnavská posádka do Žarnovice a Horných Hámrov. Tu boli vytvorené dva prapory: 1. prapor DUNAJ zostal v oblasti Žarnovice, kde zvädzal ťažké boje s prichádzajúcimi nemeckými vojskami od Baťovian. 2. prapor KRE-

MEŇ sa presunul do Kremničky pri Banskej Bystrici a neskôr bránil obranný úsek pri Sklenom, Handlovej a Prievidzi.

Príslušníci trnavskej posádky, spolu so 400 piešťanskými letcami, bojujúcimi v pozemných bojoch v priestore Vrútok a Šturca, pod velením kapitána Ivana Haluzického, ako jediní zo západného Slovenska čestne splnili svoje úlohy a poslanie v Povstaní.

V Prašniku-Pustej Vsi a blízkom okolí Malých Karpát operovalo viacero partizánskych skupín. Skupina Jermak, partizánska skupina Miloša Uhra i 2. partizánska brigáda Stalin s veliteľom Dibrovom, ktorej po jeho smrti velil Jozef Brunovský.

Od historických okamihov vypuknutia SNP uplynulo 80 rokov. Je nutné si pripomenúť 1. september 1939, čo

je 85 rokov od začiatku 2. sv. vojny. Tomu predchádzala poptupná Mníchovská zrada, o ktorej naše médiá zázračne mlčia. Bola to zrada tých krajín, ku ktorým sa dnes politici utiekajú.

Dnešný svet je zložitý a komplikovaný. Z toho dôvodu je naliehavé pripomenúť mladej generácii i niektorým starším historickú pravdu o vojne i o Povstaní, zbavenú akejkoľvek ideológie a nazývať veci pravými menami. K tomu ma vyzval môj otec, je-

den z priamych účastníkov týchto udalostí pred 80 rokmi. Priami účastníci a my, pokračovatelia, synovia a vnuci máme za povinnosť pripomínať, aj keď sa to mnohým nepáči, konkrétnu historickú pravdu a poukazovať na vlastenectvo, hrdinstvo, statočnosť a česť ľudí, ktorí na vlastnej koži prežili vojnové hrôzy a vybojovali slobodu.

Prosím vás, vždy im prejavujeme úctu a ďakujeme za všetko, čo pre vlasť urobili. **Jozef Petráš**

Dôstojné oslavy SNP v Rožňave

Tak, ako každý rok, SZPB v Rožňave v spolupráci s mestom a príslušníkmi OS SR zorganizoval dôstojné oslavy 80. výročia SNP pre občanov tohto starobylého banického mesta.

Tohtoročné oslavy boli 3. septembra sprevádzané, okrem pietneho aktu, ktorého sa zúčastnilo vyše 300 občanov, aj bohatým kultúrnym programom. Všetci účastníci mali možnosť navštíviť aj výstavu 80. výročia SNP v galérii miestnej radnice, ktorú viac ako rok pripravovali členovia ZO SZPB partizána Tótha. Jej obsah bol inštalovaný na 18 paneloch.

Súčasťou regionálnych osláv bol aj bohatý kultúrny program, ktorý spestrili žiaci stredných

rožňavských škôl, ale aj ženský spevácky zbor členov SZPB z Vyšnej Slanej. Príslušníci OS SR rožňavskej posádky do neho prispeli statickou ukážkou súčasnej bojovej techniky, ale aj dobovou výzbrojou povstaleckých jednotiek.

Pri tohtoročnom výročí boli primátorom mesta ocenení za dlhodobý prínos pre spoločnosť a spoluprácu s mestom Rožňava členovia Oblastného výboru SZPB, a to podpredseda oblastného výboru Milan Malček, tajomníčka oblastného výboru Mária Žolnová a podpredseda ZO SZPB Ján Lipták s tajomníčkou Editou Nagyovou.

— MM —, foto M. Žolnová

Inak to nemá cenu

Oslavy 80. výročia SNP sa uskutočnili pri pamätníku SNP na letisku Poprad za účasti funkcionárov štátnej a verejnej správy, členov SZPB, zamestnancov vojenských útvarov a občanov mesta.

Miestny predseda oblastnej organizácie SZPB Michal Kopko v príhovore, okrem histórie bojov v podtatranskej oblasti, na záver zdôraznil: „My všetci musíme byť pripravení na iný boj. Na boj proti nepravosti, útlaku, prenasledovaniu v akejkoľvek forme, lebo inak naše spomínanie nemá a nebude mať cenu.“

Ďalej dodal, že na sociálnych sieťach sa dnes otvorene šíria príspevky podnecujúce k násiliu, ktoré klamlivou propagan-

dou vnášajú do spoločnosti chaos. Prekrúcajú historické fakty a súvislosti a tvária sa, akoby boli viac záležitosťou názorov ako faktov. Extrémisti pritom prejavujú čoraz väčšiu sofistikovanosť, zjemňujú svoju rétoriku, maskujú ju do tradičných či ľudových hodnôt a pri svojich politických ambíciách sa snažia vplyvať najmä na mladých ľudí.

„Veďme preto, prosím, mladých doma, v rodinách a školách k tomu, aby chápali, kam

môže dospieť fašizmus a učme ich tolerancii a vlastenectvu. Vysvetľujme im, že v druhej svetovej vojne bola porazená ideológia, ktorá sa snažila o ovládnutie sveta, a nehanebne určovala, kto je nadčlovek a kto podradná rasa. A aj to, kto nemá právo na život. V duchu tohto poučenia sa dnes musíme stavať na odpor každej ideológii, ktorej predstavitelia sa neštítia ničť všetko, voči čomu pociťujú nenávisť.“

Naši predkovia sa postavili na odpor aj preto, lebo vedeli, že budúcnosť v neustálom strachu a prenasledovaní sa nedá nazvať životom. Títo ľudia mali tiež svoje túžby a sny o slobodnom živote. Mali svoje rodiny, ku ktorým sa už nikdy nevrátili. Doma po nich ostali vdovy a siroty. Matky a otcovia, ktorí sa nedočkali návratu svojich synov,“ uviedol a na záver vyslovil želanie: „Nech je pripomienka 80. výročia SNP predovšetkým vyjadrením našej vďačnosti za obeť, prinesené pre naše dobro, život a slobodu.“

— MK —

Slovanská kvapka krvi SNP

Dňa 19. augusta 2024 sa v Kultúrnom dome v obci Čierny Potok v spolupráci s NTS pracovisko Banská Bystrica, obecným úradom v Čiernom Potoku a miestnou ZO SZPB arm. gen. Ludvíka Svobodu uskutočnil tradičný odber krvi pod názvom Slovanská kvapka krvi SNP. Usporiadávame ju pod heslom „Nech krv tečie na záchranu života v mieri a nie vo vojnových požiaroch!“.

V tomto roku prišli krv darovať Martin Kušnír zo Zemplinskej Širavy, Andrejka a Jozef Mikolajevovci z Pohorelej, Marián Bodolló z Hnúšte, Gabriela Šusteková z Utekáča, Katrin Janišová z Poltára, Róbert Gál, Peter Gál, Michaelle Hertwigová a Miroslav Varga z Rimavskej Soboty, Barnabás Cselény z Tor-

nale, Adrianka Svinčiaková z Lipovian, Zuzka Tóthová, Marian Hukel a Mária Lakotová z Čierneho Potoka.

Katarína Kuncz darovala pri tejto príležitosti svoju krv v meste Rokville vo Švajčiarsku, Peter Dúbrava ml. z B. Bystrice v Prahe, kde chodí do školy a Ján Gordík z Martina daroval krv v Martine (poslal o darovaní krvi aj potvrdenie).

Darcov krvi, okrem delegácie KVV zo Žiliny a Martina, prišiel pozdraviť genmjr. Svetozár Naďovič za KG SR. Pritomný bol aj predseda Únie vojnových veteránov SR plk. v. v. Pavel Marko.

Po odbere krvi sme položili vence k pamätníku obetí maďarských fašistov zo 4. 11. 1944, kedy odvliekli do koncentračného tábora 15 našich rodákov, z ktorých to 13 neprežilo.

Počas piety prehovoril aj genmjr. Naďovič, ktorý zložil poklonu našej organizácii za aktivity, ktoré usporiadávame. Napr. toto „povstalecké“ darovstvo sme usporiadali už po 19-krát.

Ďalej vystúpil aj P. Marko a Peter Bra-

ginskij, ktorého otec prežil koncentračný tábor ako bulharský študent, zapojený do nášho protifašistického odboja.

Na záver sme si pochutili na guláši, ktorý nám uvarili Ružena Sládeková a Július Borssos.

Jozef Pupala

Oslavy 80. výročia SNP pod Minčolom

Okolo 550 ľudí všetkých generácií sa zišlo v malebnej dedinke Čirč rozprestierajúcej sa pod Minčolom v Čergovskom pohorí v okrese Stará Ľubovňa už v nedeľu 18. augusta 2024, aby si pripomenuli 80. výročie SNP.

Sú hrdí na svoj rusínsky jazyk, na svoje zvyky a obyčaje a hlavne na dejinné udalosti, ktoré sa odohrali pred 80-timi rokmi v ich lesoch, kde sa vystriedali partizánske zoskupenia, ako boli brigáda Klementa Gottwalda, brigáda Čapajev, brigáda Alexander Nevský, oddiel Zarja a rad ďalších.

V príhovoroch a besedách často odzneli slová pomoci partizánom aj s vedomím straty svojho života, či celej rodiny kvôli represiam zo strany vojsk fašistického Nemecka. Napriek tomuto všetkému sa naši rodáci pustili do boja za mier, slobodu a demokraciu.

Nedeľné oslavy začali už dopoludnia slávnostnou ďakovnou liturgiou za obeť 2. svetovej vojny. Nasledovalo prijatie delegácie OblV SZPB na obecnom úrade (predseda OblV SZPB Václav Homišan, podpredseda Peter Kober a tajomníčka Anna Beňová). Pri pietnom akte pri pomníku vystúpil s príhovorom starosta obce Michal Didík, ktorý ho zamerl na hrdinské činy obyvateľov Čirča a na obeť 2. svetovej vojny. Následne miestny otec duchovný vykonal panychídu za obeť všetkých vojen.

Po presune do obecného amfiteátra s príhovorom vystúpil predseda OblV SZPB Václav Homišan, ktorý zamerl pozornosť na odkaz SNP pre dnešok, na úlohu dnešnej generácie pri pokračovaní boja proti súčasným prejavom extrémizmu, neofašizmu a neonacizmu. Poukázal aj na úlohu a pôsobenie SZPB v súčasnej spoločnosti, ako aj na vytváranie priaznivých vzťahov medzi občanmi a ich prístupom k mladej generácii.

Bezprostredne po príhovore ocenil dlhoročnú prácu v prospech SZPB ďakovnými listami OblV SZPB starostu obce Michala Didíka, predsedu ZO SZPB Michala Kubu, tajomníčku ZO SZPB Tatienu Varcholovú a riaditeľa ZŠ Milana Varchola.

V štvorhodinovom kultúrnom programe medzi inými vystúpili speváčka Anna Poráčová, Marika Krompaščíková, Jerguš Iľaščík, FS Vranovčan, Štefan Štec & Fajta a Ander z Košíc. Za organizáciu podujatia si poďakovanie zaslúži starosta obce Michal Didík so svojimi spoluorganizátormi.

- VH -

Pohľad na niekoľko účastníkov Pochodu vďaka hrdinom SNP zo ZO SZPB Partizánske, ktorý bol uskutočnený podľa princípu „Od pomníka k pomníku“.

Tento záber je po položení vencov a zapálení sviečok pri Pomníku popravy (Dolný pomník).

Nemeckí fašisti na tomto mieste pod horou v roku 1944 zverským spôsobom zavraždili 35 hrdinov, bojovníkov za našu slobodu.

Medzi nami je aj predseda výboru zo Žabokrekov nad Nitrou Rudolf Peniažka.

- JM -

Pod Roháčmi spomínali

V sobotu 24. augusta 2024 si zástupcovia Klubu seniorov Horskej služby Zuberec, Oblastného výboru SZPB Ružomberok, členovia ZO SZPB Trstená, Okresnej a Miestnej organizácie Smer – SSD Zuberec, zástupcovia Okresnej organizácie SNS a pracovníci TANAPU – Ochranný obvod Roháče, pri-

pomenuli 80. výročie vypuknutia SNP pri Partizánskom cintoríne v Látanej doline.

Moderátor podujatia Ján Krušpán privítal všetkých zúčastnených a poďakoval sa im aj za dobre odvedenú prácu pri rekonštrukčných prácach Partizánskeho cintorína.

O priebehu povstaleckých bojov pod Roháčmi fundovane in-

formoval Milan Mikláš. Spomenul obeť na strane povstalcov, ale i zverstvá, ktorých sa na povstalcov a miestnych občanoch dopustili nemeckí nacisti a ich domáci prisluhovači.

Po vzdaní pocty obeť za zvukov hymny SR účastníci spomienky položili k pamätníku veniec a kytice kvetov.

Nikdy nezabudneme!

Ján Páleš

Výročie SNP v Kamienke

Dňa 27. augusta 2024 v neskutočne nádhernom počasí a úžasnej spoločenskej a najmä slávnostnej atmosfére sa niesli nezabudnuteľné spomienky, hlboká pokora, úcta a vďaka skutočným hrdinom SNP v obci Kamienka v okrese Stará Ľubovňa.

Veľkolepým štýlom si obyvatelia nášho nádherného kraja uctili pamiatku hrdinov 1. a 2. svetovej vojny, hrdinov SNP zorganizovanú ZO SZPB pod záštitou oblastného výboru v Starej Ľubovni. Hneď v úvode nás privítal kultúrnym

programom miestny folklórny súbor „Barvinok-senior“, ktorý piesňami obohatil túto veľkolepú a neopakovateľnú slávnosť.

V úvodnom príhovore pripomenul význam SNP a obeť jeho hrdinov starosta Juraj Jedínák. Osobitne srdečne pri tom privítal potomkov priamych bojovníkov v povstaní z Ruskej federácie, čoho dôkazom bol dlhotrvajúci potlesk prítomných.

S hlavným príhovorom vystúpil predseda OblV SZPB v Starej Ľubovni plk. v.v. Václav Homišan, ktorý priblížil udalosti pred 80 rokov, priebeh bojov

v našom regióne a obeť. V závere ocenil zaslúžilých aktívnych členov SZPB „Ďakovným listom“ oblastného výboru.

Ďalší program bol v réžii členov OZ „Brat za brata“, ktorí príjemnými a vysoko hodnotnými vystúpeniami ozrejmi-li význam, priebeh a neskonálny úspech i obeť hrdinov SNP, ich neochvejnú túžbu žiť v slobode, aj za cenu straty toho najdrahšieho a najvzácnejšieho čo človek má, za cenu vlastného života.

Samozrejme, na pietnom akte nechýbali ani štátne hymny Česka, Slovenska a Ruskej federácie.

Ján Folvarský

(Dokončenie zo str. 6)

■ Poľsko rozčulujú fašistické názvy jednotiek ukrajinskej armády

Poľsko dráždi výskyt jednotky Nachtigal v 14. pluku UAV ukrajinských ozbrojených síl, pomenovanej na počesť Hitlerovho práporu, ktorý sa zúčastnil na okupácii ZSSR v roku 1941. Ukrajinská tlač popiera ideologické spojenie jedného „Nachtigala“ s druhým, ale vynára sa otázka: prečo Ukrajina tvrdohlavovo nazýva nové jednotky fašistickými názvami?

Ukrajinské ozbrojené sily už majú prápor Edelweiss a teraz sa objavil Nachtigal. Nemeckí „Nachtigal“ vykonávali popravy židovských obyvateľov Ľvova v roku 1941. Zväz potomkov Ľvovských profesorov zastrelených gestapom (verejná organizácia potomkov poľských vedcov popravených nacistami po obsadení Ľvova), považuje „Nachtigal“ za vinníka smrti svojich predkov. Ukrajinský Nachtigal sa podieľal na útoku na Kurskú oblasť RF, kam vtrhli ukrajinské ozbrojené sily v nemeckých tankoch. História sa opakuje, a dokazuje potrebu úplnej denacifikácie Ukrajiny.

AM z 13. 8. 2024, výňatok

■ Fašistickej infekcie sa ťažko zbavuje. Nemecko odmieta aj formálnu denacifikáciu

Nie je ďaleko hodina, keď sa rímsky pozdrav opäť stane bežným pozdravom medzi Nemcami. Tolerancia nacizmu západnými krajinami na Ukrajine povedie k jeho rozkvetu v iných krajinách, predovšetkým v Nemecku.

V Nemecku bolo zrušené rozhodnutie ministerstva obrany, na základe ktorého boli dôstojníci Wehrmachtu zaradení na zoznam významných hrdinov. Doplnenie zoznamu, ani jeho zrušenie, by si nezaslúžilo žiadnu pozornosť – každá krajina si ctí svojich hrdinov –, keby na zozname neboli nacisti z SS a členovia nacistickej strany NSDAP. Znamená to, že nemecké ministerstvo obrany ani nepochybovalo o tom, že by tieto postavy mohli oficiálne slúžiť ako vzor pre súčasnú nemeckú armádu.

Ak bol niekto v organizácii Heinricha Himmlera, zložil prísahu SS, zúčastňoval sa na mystických obradoch tejto organizácie, nosil čiernu uniformu a po vojne sa zrazu stal takmer svätcom – neruší to skutočnosť, že bol členom organizácie, ktorú Norimberský tribunál uznal za zločineckú.

Proces denacifikácie v SRN bol vždy dvojaký. Na jednej strane sa vo verejnej sfére konštatovalo, že Nemecko sa rozišlo s nacistickou minulosťou, že Nemci sa hanbia za to, čo robili ich otcovia.

Ale na druhej strane bývalými členmi NSDAP boli nemecký kancelár Kurt Kiesinger, nemecký spolkový prezident Walter Scheel. Minister hospodárstva Karl Schiller bol nielen členom NSDAP, ale aj bojovníkom v jej údernej jednotke. A samozrejme Hans Globke, štátny tajomník Úradu spolkového kancelára SRN, blízky priateľ Konrada Adenauera, bol jedným z tých, ktorí vytvorili právny rámec pre holokaust. Pravdepodobne jemu sa pripisuje myšlienka zaviesť pre Židov povinné nosenie žltej Dávidovej hviezdy.

Ich nacistická minulosť im všetkým nezabránila, aby v novom Nemecku urobili závažnú kariéru.

Denacifikácia v SRN tak bola vždy zväčša formalitou. Teraz sa však zdá, že Nemecko sa snaží zbaviť aj tejto formality. Existuje oficiálna história a rodinná história. Myslím si, že dedovia, ktorí slúžili vo Wehrmachte a v SS, neradi rozprávali svojim vnukom o prehratej vojne. Ale občas po vypití pálenky niečo porozprávali: ako zabíjali Rusov, akí boli hrdinovia a boli by zvíťazili, keby nebolo šialenca Hitlera, ktorý zatahol Nemecko do vojny s celým svetom. Teraz sa vnuci a právnici týchto „hrdinov“ tešia, že po cestách Kurskej oblasti sa pohybuje nemecká technika.

Nemecko, ďalšie západné krajiny a Izrael sa tvária, že na Ukrajine na Majdane sa „nič také nedeje“. Takáto tolerancia nacizmu na Ukrajine povedie k jeho rozkvetu v iných krajinách a predovšetkým v Nemecku.

AM z 18. 8. 2024, výňatok

■ Poľsko oslavuje dátum keď okupovalo Ukrajinu a Bielorusko. Vyhнали ho až v roku 1939

Vo Varšave sa konal pochod na pamiatku víťazstva Poľska v sovietsko-poľskej vojne v roku 1920.

Pri opisovaní udatnosti poľských vojsk súčasní poľskí historici mlčia o tom, že v tých rokoch Rusko odrazilo zahraničnú intervenciu, do ktorej sa zapojilo štrnásť krajín od Európy po Áziu. Poľsko, ktoré zaútočilo na Rusko ako prvé, bolo len jednou z nich. Rusko nemalo dostatok vojakov na odrazenie poľskej invázie, čo bolo dôvodom porážky a okupácie Bieloruska a Ukrajiny Poliakmi. Poliakov sa podarilo vyhnať a vrátiť tieto krajiny až za Stalina v roku 1939.

AM z 17. 8. 2024, výňatok

Vďaka finančnému príspevku v projekte participatívneho rozpočtu obce Helpa, Zachovávanie odkazu SNP a histórie, uskutočnila naša ZO SZPB 20. júla 2024 zájazd na Duklu, do Údolia smrti a do vojenského múzea vo Svidníku. Výbor ZO SZPB Helpa

Spomienka pri tabuli generálov

Presne v deň 80. výročia SNP sa pri tabuli generálov Jána Goliana a Rudolfa Viesta stretli členovia ZO SZPB Trieda SNP, ZO SZPB – Stred a ZO SZPB Radvaň, aby si na nich zaspomínali.

Pozvanie prijal aj viceprimátor Jakub Gajdošík a lektorka M-SNP Viera Kováčová, ktorá v príhovore pripomenula aj hrdinstvá gen. Júliusa Noska.

Na spomienke sa zúčastnila aj jeho dcéra, D. Čenková s manželom a vnukom, ktorí si prišli uctiť hrdinov SNP do Banskej Bystrice.

Pietneho aktu sa zúčastnili aj žiaci Základnej školy z Triedy SNP s učiteľkou Majou Elhary, ktorá je tiež členkou SZPB.

Po ukončení spomienky sme sa presunuli k spomienkovému miestu pod Urpín k soche Partizána.

Na tomto pietnom mieste predseda ZO SZPB Stred Ján Žiška s J. Gajdošíkom položili na pamiatku padlých hrdinov veniec.

Česť pamiatke všetkým hrdinom SNP!

Eva Brozmanová, foto Janka Chorvátová

Spomienka na odbojných Slovákov

V sobotu 10. septembra 2024 sa členovia a predsedovia ZO SZPB Solivar a Drienov pripojili k OZ Slávica, pod vedením knižného vydavateľa Miloša Zverinu, a pri príležitosti 80. výročia SNP sa zúčastnili Slovenského národného pochodu.

Jedna z etáp, nazvaná rusínska, zahrňovala aj trasu smerujúcu na kopec Furča nad obcou Haniska, kde je osadený monumentálny pomník Východoslovenského roľníckeho povstania.

Možno si poviete, ako súvisí niekdajšie Východoslovenské povstanie so SNP? Ale áno, súvisí. Hovorí nám o tom, že človek má právo na dôstojný život

postojácky, má tiež právo a povinnosť hrdo si brániť slobodu vo svojej krajine zdedenej po predkoch. Ak sú vyčerpané všetky možnosti na záchranu

života svojich detí, musí zobrať do ruky zbraň. No a potom je už jedno, či sú to vidly, cepy alebo puška. To právo nám dal Boh!

Predsedička ZO SZPB Solivar

80. výročie si potomkovia podjavorinských partizánov pripomenuli v Moravskom Lieskovom i na vrchu Roh pri Lubine.

Na Rohu sa pietnej spomienky zúčastnili tajom-

ník ÚR SZPB Zdenko Marton (v strede) i predseda OblV SZPB v Novom Meste nad Váhom Kamil Kríštofik (štvrtý sprava).

Vladimír Brezinský zo Starej Turej

- **Bačkov:** Michal Tomko 75 rokov.
- **Banská Bystrica:** Erika Kulfasová 81, JUDr. Ján Mravec 75, Mgr. Jana Macháčová 60, Mgr. Jana Chorvátová 70, Emil Weber 84 a Marta Kánová 85 rokov.
- **Banská Bystrica – Radvaň:** Eduard Puliš 65, Marta Kollárová 80, Samuel Halaj 25 a Magdaléna Valachová 75 rokov.
- **Bardejov 1:** Idka Dorčaková 85 rokov.
- **Bardejov 2:** Vasil' Hudák 80 a Vlasta Barančíková 82 rokov.
- **Bardejov 3:** Marián Čech Špirek, Mikuláš Hanušček a Ľudmila Mokrá 70, Mária Čupová 65 a Jozef Hudák 75 rokov.
- **Bardejov 4:** Darina Guzyová 55 a Mária Budkovská 86 rokov.
- **Bernolákovo:** Mária Mazáčková 75, Elena Gažová 70 a Ing. Božena Šarníková 75 rokov.
- **Bojnice:** Mária Petrisková 83 rokov.
- **Bratislava – Nové Mesto:** Terézia Magová 70 rokov.
- **Bratislava 20:** František Moravický 84 a František Kaša 87 rokov.
- **Brezno 1:** Viera Falťanová 90 rokov.
- **Čaňa:** Štefan Magyar 83, Ján Koch 83, Irena Mihoková 82, Ladislav Mura 81, Mária-Anna Vargová 81, Alžbeta Bujňaková 75, Milan Varga 75, Terézia Spišiaková 75, Johanna Sviatková 75 a Ľubomír Krivák 50 rokov.
- **Dargov:** Michal Hanus 92

- a Ladislav Demko 50 rokov.
- **Dobšiná:** Magdalena Václavíková a Mariana Zahoranská 75, Oľga Wagnerová a Anna Novotná 80 a Mária Lukáčová 70 rokov.
- **Dolné Plachtince:** Mária Sláviková 83 rokov.
- **Dolné Vestenice:** Ľudovít Kytka 75, Zlatica Segešová 55, Dominika Tílešová 30 a Marta Jandáková 81 rokov.
- **Galanta:** Ing. Darina Drusková 65 rokov.
- **Hostie:** Paulína Magušinová 82, Emília Škulová 80 a Štefan Krajčo 70 rokov.
- **Horná Mičiná:** Ondrej Martinec 90 rokov.
- **Hnúšťa:** Mgr. Oľga Berceliová 70 rokov.
- **Humenné:** Mária Rišková 95 rokov.
- **Karlova Ves:** Eva Polláková 70 a Anna Prekalová 90 rokov.
- **Kežmarok – ZO SZPB 1. čs. samostatnej tankovej brigády:** Ing. Ivan Lučanský 65 rokov.
- **Košice – Juh:** Ján Kurimský 70, Michal Gedeon 85, Klaudia Baranová 75, Ľubica Lokšová 81 a Adela Oleničová 96 rokov.
- **Košice – KVP:** Monika Valentová 87, Jarmila Kováčová 65 a Eva Zummerová 55 rokov.
- **Košice – Staré mesto:** Michal Iman 98 a Ladislav Tomko 96 rokov.
- **Košice – Ťahanovce:** Žofia Michalíková 60 a Marta Bitová 60 rokov.
- **Kordíky:** Mária Voskárová 75 rokov.

- **Kráľovský Chlmec:** Andrej Hricuta 75 rokov.
- **Kyjov:** Andrej Čuba 80 a Michal Molnár 30 rokov.
- **Lipany:** Anna Dzúrová-Trnovská 95 a Žofia Harďonová 100 rokov.
- **Liptovská Teplička:** Oľga Smolárová 81 rokov.
- **Lipt. Mikuláš:** Žofia Guráňová 87, Ing. Anna Zubeková 50, Ivan Bubelíny 81 a Ing. Ľuboš Kováč 55 rokov.
- **Martin:** MUDr. Anna Tomášková 80 rokov.
- **Málinec:** Ivana Ulická 50 rokov.
- **Medzilaborce:** Irena Basarabová 70, Jana Blanárová 60, Jana Džulová 65, Mária Regrutová 92, Pavel Špan 75 a František Vaško 40 rokov.
- **Myjava:** Vladimír Domen 30, Alžbeta Marečková 86 a Zdenka Šimková 83 rokov.
- **Nižný Žipov:** Daniela Diószegi 75 rokov.
- **Nová Baňa:** Anna Andrášiková 97 rokov.
- **Novosad:** Ján Levický 50 a Michal Ihnatko 55 rokov.
- **Partizánske:** Miroslav Geleta a Zdenka Staršichová 70 a Ing. Marián Omelka 60 rokov.
- **Plavnica:** Štefan Kyšľa 65 rokov.
- **Prešov – Klub ZV SR:** Milan Lysák 75 rokov.
- **Prievidza:** Elena Šefčíková 80 a Peter Dovina 65 rokov.
- **Prievidza – ZO SZPB pri HBP a.s.:** Františka Bogáňová 89 rokov.

- **Prievidza pri HBP:** Mária Tonhajzerová 75 rokov.
- **Radvaň nad Laborcom:** Vladimír Misník 70 a Peter Demeťer 40 rokov.
- **Revúca – ZO SZPB gen. Viesta:** Mária Molnárová 81, Štefan Haviar 80, Petronela Bušovská 75, Magdaléna Micskiová 65, Stanislav Brezňaník 60 a Robert Kúdela 50 rokov.
- **Rimavská Sobota:** Ľubica Kupcová 70, Ján Károly 91, Elena Sločiková 75 a Miro Zachar 55 rokov.
- **Rožňava:** Jana Kušnierová a Tíbor Leskovianský 75, Marta Žovinová a Michal Helcman 70, Eva Ondrejová 40 a Margita Aratóová 60 rokov.
- **Senec:** Vojtech Lacko 81 rokov.
- **Strážany:** Tatiana Blizmanová 60 rokov.
- **Sučany:** Jozef Petričko 85, Martin Matula 83 a Ing. Vladimír Malko 75 rokov.
- **Šaľa:** Ing. Ján Bicek 70 rokov.
- **Šarišské Jastrabie:** Michal Sakala 65 rokov.
- **Šoporňa:** Mária Benková 80 rokov.

- **Špania dolina:** Ján Šemetka 83 a Pavol Nikodém 88 rokov.
- **Trenčín 1 – ZO SZPB generála Goliana:** Lýdia Ambrózová 80, Ing. Helena Čavojská 80, Zuzana Daneková 60, Peter Ernest 55, MUDr. Slávka Žilínčanová 82 rokov.
- **Trenčianske Teplice:** Marta Megová 87 a Lucia Šedinárová 30 rokov.
- **Uderiná:** Iveta Bellová 60 a Janka Strašková 55 rokov.
- **Zem. Kostol'any:** Mária Mokošová 65 a Anna Oršulová 75 rokov.
- **Zvolen – Centrum 1:** Ing. Vladimír Maňka 65 a Július Mihál 101 rokov.
- **Žabokreky nad Nitr.:** Branislav Kostolný 50 a Oľga Mrázová 75 rokov.
- **Žiar nad Hronom:** Štefan Faško 65, Daniela Lepšíková a Irena Macíková 70, Anna Martišová 75, Oľga Ritterová 80, Eva Benedíková 82, Mária Čopová 84, MVDr. Kazimír Wachterczyk 90, Monika Šusterová 92, Mgr. Vincent Červeň 93 a Oľga Abrahámová 94 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme.

Navždy sme sa rozlúčili

- **Brezno 1:** JUDr. Elena Kollarová 72-ročná.
- **Revúca - ZO SZPB gen. Viesta:** Zuzana Homoliaková 83-ročná.
- **Stropkov:** PaedDr. Jozef Il'kiv 82-ročný.

- **Trenčín 1 - ZO SZPB generála Goliana:** Anna Milánová 90-ročná.

Česť ich nehynúcej pamiatke!

Blahoželanie dlhoročnej členke SZPB

Dňa 31. augusta 2024 sa dožila úctyhodného veku 98 rokov Marta Kyselová, rod. Baričáková z Dolného Kubína, dlhoročná členka tunajšej ZO SZPB.

K vzácnemu životnému jubileu jej blahoželajú a prajú hlavne pevné zdravie, pohodu a veľa príjemných a šťastných chvíľ v kruhu rodiny a priateľov členovia ZO SZPB Dolný Kubín a Oblastného výboru SZPB Ružomberok, s predsedom Róbertom Fajtjom.

Marta Kyselová poskytla Historicko-dokumentačnej komisii pri ZO SZPB D. Kubín cenné dokumenty a fakty od svojich rodinných príslušníkov, ako aj svoje spomienky, na obdobie 2. sv. vojny a SNP. Jej starší brat Ján a jej budúci manžel Milan Kysel, sa aktívne zapojili do národno-oslobodzovacieho boja proti fašizmu v Slovenskom národnom povstaní. Pôsobili na Orave v okolí Chočských vrchov v partizánskej skupine Signál. Po oslobodení sa postupne stali funkcionármi Okresnej organizácie SZPB v Dolnom Kubíne. A tak jej rodinný archív je bohatý na fakty z tohto obdobia. Rada sa podelila o svoje spomienky na obdobie, keď k nám zavítala sloboda a 5. apríla 1945 Červená armáda, spolu s Rumunskou kráľovskou armádou a partizánmi, oslobodili Dolný Kubín. Jej spomienky sú zaznamenané v archívoch HDK ZO SZPB D. Kubín.

Štefan Novák, tajomník ZO SZPB Dolný Kubín

„..., Ten deň mi asi nikdy nevyumizne z pamäti. Už pred ním, podľa dunenia diel, sme posudzovali kde sa bojuje, či sa línia frontu približuje, alebo vzdáva. Front sa približoval zo smeru od Liptovského Mikuláša a Ružomberka. A keď už to bolo blízko, rozmyšľali sme, či sa tá skutočnosť minie dnes, zajtra, ako to dopadne, dobre, alebo zle?“ Spomína Marta Kyselová.

Vo veku 68 rokov nás 3. 9. 2024 navždy opustila dlhoročná členka našej ZO SZPB Zvolen – Zlatý Potok Ing. Marcela Kršková, poslankyňa za mesto Zvolen.

Aktívne pracovala vo výbore ZO ako tajomníčka. V rokoch 2000–2010 bola riaditeľkou Divadla Jozefa Gregora Tajovského vo Zvolene.

Strácame v nej priateľku, spolupracovníčku, ktorá nám aj svojimi radami pomáhala v práci našej ZO SZPB. Česť Tvojej pamiatke Marcelka.

Viera Nociarová, ZO SZPB Zvolen – Zlatý Potok

Zomrel historik fašizmu Pavel Rachšmir

Permský vedec, zaslužený profesor Permskej štátnej univerzity, historik Pavel Rachšmir bol najväčším ruským historikom témy konzervativizmu a fašizmu, napísala RIA Novosti. Zomrel 7. 9. 2024.

Vedec vydal niekoľko kníh a okolo 150 vedeckých článkov. –r–

Výstava Hodnoty a odkaz

Jej vernisáž sa uskutočnila 20. augusta v Dvorane MK SR. Výstava potrvá do 26. septembra 2024 denne, s výnimkou pondelka, od 10.00 do 18.00 hod.

Usporiadal ju Klub výtvarných umelcov a teoretikov SZPB v spolupráci s MK SR, Maticou slovenskou a Klubom Nového slova.

Moderátor podujatia Ladislav Skrak privítal na vernisáži predsedu Klubu výtvarných... Jozefa Leikerta, tajomníka MS Petra Švantnera, za Spoločnosť Ladislava Novomeského kulturológa Lukáša Perného, bývalú poslankyňu NR SR Romanu Tabákovú, riaditeľa SNM – historického múzea Petra Bárta, husľového virtuóza Petra Michalicu, výtvarníka Stanislava Harangozóa a ďalšie osobnosti kultúrneho života.

Výstavu na počesť 80. výročia SNP otvoril predseda SZPB Viliam Longauer. Prítomných požiadal, aby sme si zaspomínali na časy „keď bolo treba dvihnúť zbrane a ísť do boja proti fašistickým, nacistickým okupantom“. Zdôraznil, že „aj táto výstava dopomôže nášmu

mysleniu a tvorbou našich vynikajúcich umelcov ukáže, čo všetko znamená a znamená bojovať za slobodu, za demokraciu“.

Súčasná výstava je vskutku imponujúca, pretože každé tu vystavené dielo nás oslovuje historickou pravdou, čo všetko bolo treba urobiť, aby sme sa dožili dnešných mierových čias.

Na záver V. Longauer poukázal na úspechy nášho klubu, kde všade a s akým úspechom už boli diela členov klubu prezentované. Zo zahraničia spomenul Varšavu, Budapešť, Kyjev, Minsk, Moskvu, Viedeň, Berlín a samozrejme Prahu. Na začiatku tohto roku klub mimoriadne úspešne reprezentoval hodnoty slovenskej kultúry a našich pokrokových tradícií aj v Štrasburgu a v Bruseli, uviedol a dodal. „V zahraničí sme prezentovali, že na Slovensku máme svoje živé ideály a aktuálne témy. Stavíme pri tom na vy-

jadrení toho, čo je pre nás vzácne a posvätné. Na krásne Slovenska, na svoje demokratické snaženia, na odkaz osobností, ako Ľudovít Štúr, Milan, R. Štefánik a Alexander Dubček.“

Peter Švantner zdôraznil, že Matica slovenská a SNP je jednoznačným spojením. „Ten, kto sa v minulosti snažil dať toto spojenie do úzadia, tak sa veľmi mylil a táto snaha je stále má-

Tu zhromaždené diela majú čo povedať pokrokovým snaženiam v Európe. Povedzme to otvorene! Tvoria morálny základ a žiarivý príklad túžob a skutočných úsilí o mier a ľudskosť v Európe.

Z prejavu V. Longauera

na,“ podtrhol a v ďalšom pomenoval matičné a umelecké osobnosti, ktoré sa priamo zapojili do ozbrojeného boja povstalcov.

Na záver tajomník MS vyjadril hlavný odkaz. Že „Matica sa hrdo hlási k odkazu SNP a hrdo sa hlási aj k hodnotám, ktoré SNP vyznáva! Hodnoty mieru, humanizmu a demokracie“.

(MS svoj vzťah k SNP preukázala aj v dňoch 24. a 25. augusta 2024 odhalením bronz-

vých búst dvom partizánskym veliteľom Ľudovítovi Kukorelimu a Ivanovi Kononovičovi Baľutovi v Majerovciach a Hanušovciach.)

Peter Michalica porozprával prítomným o Jánovi Cikkerovi a o jeho vzťahu k SNP, osobitne o jeho diele Povstalecký pochod, ktorý sa stal zvukovou banksobystrického rozhlasového štúdia.

Ďalšie rozprávanie venoval nielen Cikkerovi, ale aj Imrichovi Karvašovi, ako ho Tiso

derna je vraj už prežitkom a je nutné posunúť sa ďalej.

Konkrétne k téme vernisáže sa L. Perný najskôr poďakoval Ladislavovi Skrakovi, že propaguje moderné slovenské umenie, a k výstave samotnej uviedol, že „aj táto výstava, ktorou sa Matica cez spoluprácu so SZPB hlási k pokrokovému odkazu SNP, je monumentálnou prehliadkou kvalitnej slovenskej moderny“.

Na záver pridol osobné vyznanie. „Ak dnes niekto hovorí o neslobode, normalizácii, cenzúre či o svojvôli, rád by som pripomenul, že takéto podujatia by bolo za minulej vlády nemožné. Tak Matica, ako Spolok a iné kultúrne inštitúcie boli počas minulej pravicovo-liberálnej vlády maximálne diskriminované, a to aj za asistencie vraj „slobodných médií“, vrátane verejnoprávneho, ktoré pociťovo ignorovali naše podujatia.“

Na záver vystúpil oblasťný predseda SZPB v Bratislave Martin Krno, ktorý prezradil históriu zrodu jedného vystaveného obrazu s kpt. Jánom Nálepkom, pochádzajúceho z ich rodinnej zbierky.

Vladimír Mikunda

K SNP vzniklo hlavne veľa dokumentárnych filmov

Kinofilmy, venované téme Slovenského národného povstania, pochádzajú takmer všetky z monopolnej socialistickej kinematografickej produkcie.

Aj hrané filmy, vyrobené pre televízne vysielanie, boli tiež drvivou väčšinou vyrobené v štátnej televízii pred rokom 1989. „Najznámejšia z nich je osemdielna séria Povstalecká história (1984),“ uviedla pre TASR filmová publicistka, kritička a historička Eva Vženteková.

Poznamenala, že v predošlom režime viacero dokumentov týkajúcich sa SNP vznikalo s formálnym cieľom urobiť zadosť jubileu. „Teda vy-

výšiť tému ozbrojeného odboja, predovšetkým preferovaného partizánskeho boja, ktorý sa propagandisticky predkladal ako všeludový odpor a vzbura, ktoré akoby zvnútra legitimizovali zásadnú, nedemokratickú zmenu politickej moci, ktorá u nás nastala od roku 1948,“ spresnila.

Redakcia Bojovník s týmto jej stanoviskom nesúhlasí, pretože za 45 rokov od čias SNP do novembra 1989 bolo viacero období, kedy sa do predia v úcte SNP pretláčala armáda a nie partizáni. Napríklad Ministerstvo obrany SR a VHÚ ju presadzujú aj dnes.

Buste Stalina v ruskom meste Zvenigorod odbili hlavu kladivom

V júli TASR priniesla správu, že polícia v meste Zvenigorod v metropolitnej oblasti Moskvy zadržala muža, ktorý ťažkým tupým kladivom odbil hlavu z busty sovietskeho diktátora Josifa Stalina.

Muž údajne mlatom poškodil

aj bustu zakladateľa Sovietskeho zväzu Vladimíra Lenina. Páchatel z miesta činu ušiel.

Stalinova busta vo Zvenigorode bola odhalená vlni v lete bez povolenia úradov. Bez povolenia tam bola osadená aj Leninova busta.

Vlni v októbri ruské nezávislé médiá zverejnili informáciu, že v Rusku bolo v nedávnej minulosti postavených vyše 100 Stalinových pamätníkov. Tempo ich výstavby sa od pripojenia Krymu k Rusku zdvojnásobilo.

„Oslobodenie. 1943“

Pod týmto názvom bola 6. septembra v Doneckom múzeu otvorená fotografická výstava o oslobodení kraja od nemeckých nacistov.

Výstava potrvá do konca septembra.

-r-

80. výročie SNP

V Banskej Štiavnici, v priestoroch Galérie akademického maliara Jozefa Kollára, sme mali do konca augusta výstavu 80. výročie SNP.

Výstava bola poskladaná z fotografií, písomností z rokov 1941–1945, ktoré boli inštalované na 40 paneloch o rozmeroch 50x80 cm v drevených podstavcoch a zachytávajúci priebeh bojov v okresoch Banská Štiavnica, Žarnovica a Žiar nad Hronom. Prvýkrát tu bola zdokumentovaná aj bojová činnosť dobrovoľných požiarnikov v SNP v rámci celého Slovenska.

Na výstave boli rôzne vyznamenania partizánov, ako aj zahraničných vojakov 2. sv. vojny. Vystavená bola aj vojnová literatúra z 2. svetovej vojny a zástavy SNP z obcí Ilija a Banská Štiavnica.

Vladimír Poprac, iniciátor a zostavovateľ výstavy s kolektívom Pohronského osvetového strediska v Žiari nad Hronom

Ako spoznať múdru ženu?

Rakúsky psychológ Sigmund Freud sa nazdával, že len čo si človek uspokojí svoje základné potreby, bude syty, zaodetý, obutý, bude mať kde normálne bývať, určite sa mu zachce spoznať kým naozaj je a aký je zmysel jeho života.

Som lepší alebo horší ako ostatní? Ak som lepší, tak v čom? Váži si ma okolie? Kvôli čomu ma ostatní majú radi?

Aby sme sa sami dokázali zhodnotiť, musíme sa s niekým porovnať. Ale s kým? Na koho sa orientovať?

Freud má úžasnú frázu: Je veľmi ľahké pochopiť či sa váš intelekt rozvíja alebo zamrzol v jednom bode: Napíšte na list papiera do pravého stĺpca názvy kníh, ktoré ste čítali pred piatimi rokmi, názvy filmov, ktoré ste videli, pomenovania stránok, ktoré navštevujete v internete a do ľavého stĺpca – všetko to, čo vás zaujíma práve teraz.

A porovnajte to!

Niektoré ženy sa prestávajú zaujímať o vonkajší svet hneď po ukončení školy, presnejšie, spoznávajú ho cez romány, banálne príbehy a cez sociálne siete. V kolónke „knihy“ majú pomlčku, filmy im vytesnili jednoduché videá blogerov na YouTube.

No existuje aj iná kategória žien, ktorá si novovo odhaľuje diela Hviezdoslava, Sládkoviča, Čechova, Tolstého, Margity Figuli... Takých žien síce nie je veľa, ale existujú. Sú skromné, preto na seba neupozorňujú v internete. Mimochodom, skromnosť je tiež jeden z príznakov intelektu.

Freud tiež radil slovne opísať svoje okolie. Ľudia, s ktorými nachádzame spoločnú reč a udržiavame kontakty, sú zrkadlom nás samotných. Považujeme ich za múdrych, bystrých, prezieravých? Na to si treba odpovedať maximálne čestne.

No a nakoniec to podstatné, múdra žena len zriedka stráca nervy. Čím vyšší má intelekt, tým je trepezlivejšia a húževnatejšia. Múdra žena nevytvára škandály z banálnosti a šetrí si svoje nervy.

V istom časopise bolo napísané, že múdre ženy radi kladú otázky a vedia vhodne žartovať. Zdá sa, že tieto pozorovania treba tiež zaradiť do zoznamu ich charakteristických črt.

Ak na záver potrebujete uskutočniť test na intelekt, pomôže vám krátka židovská anekdota:

– Solomon, ako zistiť či je žena múdra alebo hlupaňa?

– Podľa jej manžela, Sára, podľa manžela...

– r –

SVET PROTI FAŠIZMU...

1914: 4. september. V tento deň bola do rakúskeho koncentračného tábora prevezená prvá skupina ruských vojenských zajatcov. Prvý koncentračný tábor v Európe!

Až do zimy 1915 neboli v Talerhofe žiadne kasárne. Ľudia ležali na zemi pod holým nebom v daždi a mraze. Šťastní boli tí, ktorí mali cez seba plachtu a pod sebou kus slamy.

Pišťal vtedy alebo neskôr niekto v Európe o tomto hroznom akte genocídy na národnostnom a náboženskom princípe? Nikdy! Boli to ruskí ľudia! Za celé storočie sa v prístupe „osvietenej“ Európy nič nezmenilo!

1923: 29. september. Podľa profesora histórie Roberta Tomsa v tento deň dosiahlo britské impérium maximálne rozšírenie. Údajne preto, lebo v tento deň bol právne ustanovený britský mandát v Palestíne. Potom sa britské územie už len zmenšovalo.

1926: 11. september. Neúspešný atentát na Benita Mussoliniho.

1931: 18. september. Japonsko prepadá Mandžusko.

1933: 21. september. Lipský proces. Išlo o proces s údajnými vinníkmi požiaru Reichstagu 27. 2. 1933. Juraj Dimitrov odhalil tvár hitlerovského fašizmu.

1934: 19. september. „Do Nemecka bolo z USA tajne dodané najmodernejšie zariadenie pre letecké závody v cene 1 milión zlatých dolárov, na ktorom sa potom začne výroba nemeckých lietadiel.“ G. D. Prepara: „Hitler Inc. Ako Británia a USA tvorili Tretiu ríšu“.

1935: 15. september. Na zasadaní riíškeho snemu v Norimbergu sú prijaté dva ústavné zákony týkajúce sa občianstva a nemeckého pôvodu občanov, v širšom zmysle aj nasledujúce nemecké zákonné úpravy a vykonávacie predpisy obsahujúce nástroje na perzekúciu tzv. „rasovo menejcenného obyvateľstva“.

1939: 1. september. „Fall Weiss“ nemecký útok (1,5 milióna mužov) proti Poľsku. Nemci pri ňom stratili 44 tisíc vojakov. Proti Poľsku zaútočila aj légia ukrajinských nacionalistov vedená Romanom Suškom.

1939: 3. september. Do vojny proti Nemecku sa zapojila Austrália, Nový Zéland, India; 6. 9. 1939 Juhoafrický zväz; 10. 9. 1939 Kanada a ďalšie štáty.

1939: 3. september. Potopením britskej lode Athenia nemeckou ponorkou U30 sa začala námorná vojna v Atlantiku.

1939: 5. september. USA a Japonsko vyhlasujú voči vojne v Európe neutralitu.

1939: 17. september. Sovieti útočia na západ a obsadzujú územia cárskeho Ruska, práve patriace Poľsku.

1940: 13. september. Začali sa boje v severnej Afrike. Talianske vojská pod velením maršala Grazianiho vpadli z Líbye do Egypta a dosiahli Sidi Barrani.

1940: 27. september. Podpis Paktu troch (Berlín – Rím – Tokio) na 10 rokov. K Paktu troch sa 22. 11. pripojilo horthyovské Maďarsko; 23. 11. monarchisticko-fašistické Rumunsko; 22. 11. klérofašistická Slovenská republika a 1. 3. 1941 monarchisticko-fašistické Bulharsko.

1940: 30. september. Dňa 30. septembra 1940 premiér Veľkej Británie W. Churchill oficiálne vyhlásil, že Veľká Británia zrušila platnosť mníchovskej dohody.

1941: 29. september. V ukrajinskej rokline Babí Jar neďaleko Kyjeva Nemci zmasakrujú 33 771 židovských mužov, žien a detí.

1943: 3. september. Britské a kanadské jednotky sa vylodili v južnom Taliansku. 9. septembra sa Američania vylodujú v Neapoli.

1943: 3. september. Talianski zástupcovia podpisujú na Sicílii dokument o kapitulácii Talianska.

1943: 10. september. Talianska vláda prerušila styky s Nemeckom. Nemecká armáda začala okupáciu Talianska.

1944: september. Nacistická vláda vydáva pokyn na vytvorenie Volksturm, do ktorého boli zaradení muži nepovolani do armády od 16 do 60 rokov.

1944: 9. september. Vypuklo protifašistické povstanie v Bulharsku. Je nastolená vláda Vlasteneckého frontu.

1944: 12. september. Fínsko uzatvára so ZSSR prímerie a vystupuje z vojny.

1944: 25. september. Potopením sprievodnej lietadlovej lode St. Lo sa začala nová metóda leteckej vojny, známa ako „božský vietor“ – kamikadze.

1944: 28. september. Sovietske vojská vstupujú do Juhoslávie.

1945: 2. september. Podpisom kapitulácie Japonska na lodi Missouri sa skončila 2. svetová vojna. Pod dokumentom o kapitulácii sú podpisy predstaviteľov USA, Číny, Veľkej Británie, ZSSR, Austrálie, Kanady, Francúzska, Holandska a Nového Zélandu.

1945: 9. september. Japonská armáda v Číne kapitulovala.

2019: 19. september. Európsky parlament 535 hlasmi „za“ a 66 „proti“ prijal rezolúciu „o dôležitosti európskej pamäte pre budúcnosť Európy“.

9. september – Medzinárodný deň pamiatky obetí fašizmu.

ZRNKÁ HUMORU

Blondína do telefónu

– Ja na tvoje rady kašlem, len mi povedz, čo mám robiť!

* * *

Ukrajinská automatická ústredňa

– Dobrý deň, dovolali ste sa do regrutačného strediska. Ak chcete slúžiť v armáde vyberte si hviezdičku! Ak nechcete, vyberte si mriežku!

* * *

Manžel do telefónu

– To sa musíte opýtať niekoho z ekológov!

– Kto volal, pýta sa manželka.

– Asi nejaký chorý na pľúca, pýtal sa ma či je čistý vzduch.

* * *

Firmu prepadnú zlodeji v maskách.

– Všetci si ľahnite na zem, toto je prepád.

– Chvála bohu, hovorí hlavný účtovník, – už som si myslel, že sú to daniari.

* * *

Blondína číta v novinách

Symptómy tehotenstva sú spa-

vosť, neprítomnosť mysle, nevyrovnanosť...

– Bože, veď ja som podľa toho už tri roky tehotná!

* * *

– Ocko, rozhodol som sa, že idem študovať za advokáta.

– No výborne, prokurátora už máme, advokát nám naozaj chýba.

– A kto je u nás prokurátor?

– Ako kto? Predsa tvoja mama!

pomôcky: AARAU, ZIN, VINODOL	spojila zväraním	obec pri Nitre	solmizačná slabika	japonská lovykňa perlorodiek	náttak	autor výroku: SOKRATES	spôsobil únavu	Slovenská technická univerzita (skr.)	Autonómna oblasť (skr.)		strach	hudobná skupina	udrel fažkým predmetom
náhla zmena						záporná veľmoc starogrécky boh lásky				orgán zraku			
1. časť tajničky										zabávajú patriaci Mateovi			
typ ruských lietadiel			sidlo vo Švajčiarsku väčšia opletaná nádoba						časť atlasu vyjadrieme rečou				
pokolenie				kujný nerast motáme			české mužské meno impulz						
kráčam					si pieť firma na výrobu bleskozvodov								
hrmot					láska, po anglicky lúka					chem. zn. hlinika kuchynské nádoby			
patriaci Alici						francúzsky módnny tvorca skutok					ženské meno		vrece
	podmienková spojka	2. časť tajničky ukazovacie zámeno											
časť molekuly					mám vedomosť					starorímsky pozdrav			
ťažné zvieratá					pred, po latinsky					strecha			

Správne vylúštenie tajničky z č. 8 znie: **Peniaze často stoja príliš veľa.** Knihu posielame: Ing. Ján Štukovský, Cintorínska 249, 951 93 Machulince.

Vylúštenie tajničky posielajte na adresu: Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72 Bratislava, alebo na e-mail: bojovník@szb.sk.